

ဝန်ရင်း

Read on the move

ထက်မြက်

(မြန်မာပြန်)

မင်းပြောင်းမင်းလွှဲ

THE CHANGING OF KINGS

Leslie Glass

ဘာသာပြန်သူ၏ အမှာ

ယခု ကျွန်တော် ဘာသာပြန်ဆိုသော မင်းပြောင်းမင်းလွဲစာအုပ်၏ မူရင်းမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော စာရေးဆရာ Leslie Glass ၏ The Changing of Kings ဆိုသော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ စာရေးသူ လက်စလီဂလက်စ်သည် ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ အိုင်စီအက်စ်အရာထမ်းတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဗြိတိသျှအင်ပါယာကြီးအစား လာရောက်အုပ်ချုပ်သူ ဗြိတိသျှအရာရှိတစ်ဦး၏ Memoir ခေါ် ဘဝအတွေ့အကြုံများကို ရေးသားတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သူ ရောက်ရှိခဲ့သော ကချင်ဒေသမှ ကချင်တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဓလေ့၊ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ စရိုက်ကို သူ့အတွေး၊ သူ့သုံးသပ်ချက်ဖြင့် ရေးသားထားသော စာအုပ်ဖြစ်ပါသည်။ သူ့အတွေးကို ရိုးရိုးသားသားပင် တင်ပြ၏ ။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသမားများ၏ တစ်ဖက်စီးနင်းအမြင်မျိုးဖြင့် ရေးခြင်းမဟုတ်ဘဲ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ရိုးသားမှုကိုလည်း သူ ထိတွေ့မိသလောက် ရေးသားတင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုစာအုပ် စတင်ဖတ်ရှုရေးသားခဲ့သည်မှာ လွန်ခဲ့သော ငါးနှစ်လောက်ကတည်းက ဖြစ်မည်ထင်ပါသည်။ စာအုပ်ကို ရှာပေးသည်မှာ ဆရာမြတ်သက်၊ ဘာသာပြန်ဖို့ တိုက်တွန်းသူမှာ စိတ်ကူးချိုချို၊ သို့သော် အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် ကျွန်တော်မှာ အကောင်အထည် မဖော်နိုင်သေးပေ။ ဆရာမြတ်သက်က ထိုစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် ပန်းရုပ်စုံမဂ္ဂဇင်းမှ ဆရာမောင်သော်က ရေးသော ‘ယမကာညနေခင်း’ ဆောင်းပါးလေးပင် ရှာဖွေပြီး ဖတ်ဖို့ ထည့်ပေးလိုက်ပါသည်။ ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သော ဆရာမောင်သော်က၏ ဆောင်းပါးလေးကို ဖတ်ရင်း ကျွန်တော် ထိုစာအုပ်ကို ပို၍ ဘာသာပြန်လိုစိတ် ပေါ်လာမိပါသည်။ သို့သော် ‘ခါချဉ်ကောင်မာန်ကြီးလို့ တောင်ကြီးကို ဖြိုမယ့်ကြံ၊ ခါးကမသန်’ ဆိုသလိုပင် ရေးစရာများက ဟိုတစ်အုပ်၊ ဒီတစ်အုပ်၊ ဟိုတစ်ပုဒ်၊ ဒီတစ်ပုဒ် ဖြစ်နေသောကြောင့် ထိုစာအုပ်မှာ နေ့ရွှေ့ ညရွှေ့ဖြင့် ယခုအထိ ကြာညောင်းခဲ့ရလေသည်။ ထိုစာအုပ်

စတင်ပြန်ဆိုသည့်အချိန်၊ ဖတ်ရသည့်အချိန်မှာ စစ်အစိုးရကာလက ဖြစ်လေသည်။
ပြောရလျှင် ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ခုနှစ်ကာလ ဖြစ်၏။ အစိုးရအဖွဲ့သစ် မတက်သေးပေ။
ထို့ကြောင့် The Changing of Kings ဆိုသော နာမည်ကို ဖတ်လိုက်ရုံဖြင့်
မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ဖြစ်ချင်သောကာလ၊ စစ်အစိုးရကာလ ပြီးဆုံးပြီး
အစိုးရသစ်တစ်ခု သို့မဟုတ် ခေတ်ကာတစ်ခု ရောက်ရှိပြီး နောက်တက်မည့်
အစိုးရတွင် ငါတို့ လွတ်လပ်ရချည်သေးရဲ့ဟု ထိုစာအုပ်ကို အနူးအညွတ်
ဖြစ်မိလေသည်။ ဖတ်ကြည့်သည့်အခါတွင်လည်း စာပေစိစစ်ရေးက ပိတ်စရာ
အကြောင်းမရှိ။ ကန့်ကွက်စရာ ရှိမည်မဟုတ် ဟု တွေးဆကာ ထိုအချိန်ကစပြီး
ဘာသာပြန်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ စာပေစိစစ်ရေးက ကတ်သီးကတ်သတ်လုပ်လျှင်
မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ဆိုသော စာအုပ်နာမည်ကို သူတို့စစ်အာဏာရှင်ကြီးများ အလိုကျ
ပြောင်းခိုင်းလျှင် ပြောင်းခိုင်းပေမည်။ သို့သော် မူရင်းစာအုပ်နာမည်ကိုက
မင်းပြောင်းမင်းလွဲဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောကြောင့် စိတ်မသန့်စရာ၊ ကြောက်စရာ
မလိုတော့ပေ။ ဆရာစန်းဦးကလည်း ထိုစာအုပ်အပ်ပြီး ဘာသာပြန်ခိုင်းစဉ်
မြန်မြန်ပြီး၍ မြန်မြန်ထုတ်ချင်လေသည်။ သို့သော် နှစ်ကြာလ အပြောင်းအလဲများက
ဖြစ်လေ ဖြစ်သောကြောင့် ကြန့်ကြာနေခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
ဂျာနယ်များက အလျှိုလျှိုထွက်လာ၊ သတင်းစာများလည်း ထုတ်ဝေခွင့်ပြုလာ၊
ထိုဂျာနယ်များတွင် ရေးရင်း စာပေစိစစ်ရေးကလည်း ဖျက်သိမ်းသွားသောကြောင့်
ဘာသာပြန်ဖို့ အချိန်မှာ နည်းသထက် နည်းလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုမှပင်
ပြီးစီးအောင် ပြန်ဆိုလိုက်ရလေသည်။ ထိုစာအုပ် ဘာသာပြန်ဖြစ်ထို့အတွက်
မူရင်းစာအုပ်ကို ရှာဖွေပေးသော ဆရာမြတ်သက်၊ ဘာသာပြန်ဖို့ တွန်းအားပေးသော
စိတ်ကူးချိုချိုနှင့် အဘက်ဘက်က ဝိုင်းဝန်းကူညီပေးသူ အားလုံးကိုလည်း
အထူးကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်လိုက်ရပါသည်။

ထက်မြက်

မူရင်းစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ စာရေးဆရာကြီး မောင်သော်က
မကွယ်လွန်မီက ရေးသားခဲ့သော ဆောင်းပါး

ယမကာညနေခင်း

(မောင်သော်က)

ဆိုဗီယက်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဂေါ်ဘာချော့ဗ်က ဂလတ်စနေ့
လုပ်ကောင်းလုပ်မည်။ ဟုတ်ကောင်း ဟုတ်မည်။ သူ့ ဂလတ်စနေ့မှာ
ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောစေလိုခြင်း အရင်းခံသည်။

မြန်မာပြည်တွင်မူ မောင်သော်ကတို့ လူတစ်စုဟာ ဂလတ်စနေ့
လုပ်နေသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သည်။ ဂလတ်စနေ့ ဟူသည်မှာ အလျဉ်းသင့်ရာ
ဖန်ခွက်တွင် မော့ဝီစကီ သို့မဟုတ် အလျဉ်းသင့်ရာ ယမကာကို ဆိုဒါ သို့မဟုတ်
သဘာဝရေနှင့် ရောစပ်ကာ ညနေခင်း မော့ကြသည် ဖြစ်ခြင်းကြောင်း
ဂလတ်စနေ့(ဝါ) ဖန်ခွက်မော့ ညနေခင်းဟု ခေါ်စမှတ်ပြုသည်။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း
ပြောကြားကြရန်ကိုမူ တိုက်တွန်းလှုံ့ဆော်ရန်ပင် မလို၊ သူ့အလိုလို
ပွင့်ထွက်လာမည်မှာ စိတ်ချယုံကြည်ရသည်။

မောင်သော်က၏ ဂလတ်စနေ့ ညနေခင်းမှာ လူစုံသည်။ လူစုံသည်
ဆိုသော်လည်း သုံးယောက်ထက် မည်သည့်အခါမျှ မပို။ မောင်သော်ကသည်
တစ်ယောက်တည်းမူ ငြီးငွေ့၏ ။ နှစ်ယောက်ဆိုသော် ပျော်မွေ့၏ ။
သုံးယောက်ဆိုလျှင် လူစုလူဝေးပင်ဟု သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း
သုံးယောက်ထက်ပိုသော် ရှောင်ကြဉ်၏ ။

သို့သော် လူစုလူဝေးသည်ပင် အလှည့်ကျ စုဝေးလေ့ရှိသည်။
ပင်တိုင်အားဖြင့်မူ တပ်မတော်မှ အငြိမ်းစား အရာရှိကြီးတစ်ဦးနှင့် စာရေးဆရာ
အယ်ဒီတာတစ်ဦးတို့ ဖြစ်သည်။ ရံဖန်ရံခါမူ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် ဒါရိုက်တာတစ်ဦး၊
တေးသံသွင်းပိုင်ရှင်တစ်ဦး၊ မှောင်ခိုလုပ်ငန်းဖြင့် ကြီးပွားနေသူတစ်ဦး၊

ကျူရှင်ဆရာတစ်ဦးတို့ ရောက်လာဝိုင်းဖွဲ့တတ်ကြသည်။

ယနေ့ညနေတွင် တပ်မတော်ပင်စင်နာနှင့် အယ်ဒီတာတို့ ရောက်လာကြသည်။ အယ်ဒီတာကြီးလက်တွင် အထုပ်တစ်ထုပ်၊ ပင်စင်နာကြီးလက်တွင် မန္တလေးရမ်တစ်ပုလင်း ကိုင်ဆောင်လာကြသည်။ ကြောင့် ဝမ်းသာလှိုင်လှဲစွာ ဆီးကြိုရသည်။ သည့်နေ့အချိန်တွင် သည်လိုသိတတ်သူများ အလွန်ရှားပါးသည်။ မောင်သော်က အိမ်မှ ဖန်ခွက်နှင့် သဘာဝရေ မတတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ချိုးဖြူရေကို စိုက်ထုတ်ကုန်ကျခဲ့ရသည်။ ဖန်ခွက်မှာမူ အစုံများ ပဲ့ကုန်ပြီဖြစ်သည့်အတွက် ဖန်ခွက်သုံးလုံး ပုံစံသုံးမျိုးပင် မြိုင်မြိုင်ဆိုင်ဆိုင် ရှိလှသည်။

"ကဲ... လာကြဗျာ... လာကြ၊ အယ်ဒီတာကြီးလည်း မတွေ့ရတာ ကြာပြီဗျာ"

ကျွန်တော်က ဆီးကြိုပြောရသည်။

"မတွေ့တာကြာဆို သင်တန်းတက်နေရသကဲ့သို့ပျ၊ စနေ တနင်္ဂနွေနေ့မှပဲ အားတယ်" ဟု ရှုံ့တွတွ ပြောသည်။ ကုန်းချိုချိုလည်း ဖြစ်နေပေပြီ။

ပင်စင်နာကြီးက "အေးဗျာ.... ကျုပ်လည်း ခုမှ သူ့ကိုကြည့်ပြီး စောစောစီးစီး ပင်စင်သွားရခြင်းရဲ့ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာကို သိရတော့တယ်" ဟု ပြော၏ ။

အားလုံး ထိုင်မိကြသည်တွင် ကိုယ့်ဖန်ခွက်တွင် ကိုယ်လိုသလောက် ဖြည့်ကာ ဂလတ်စမော့ခြင်းကို တံတောင်ဆစ်ကွေး ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်၏ ထုံးစံအရ `ချီးယားစ်' ပြုပြီး တစ်ငုံစီလီ၍ မြို့ကြသည်။

"ကဲ... ခင်ဗျားလည်း အခု ဘာတွေရေးနေသလဲ" ဟု အယ်ဒီတာကြီးက မေးသည်။ ဤသည်မှစကာ ဂလတ်စမော့ ဆွေးနွေးပွဲ ဖြစ်သွားတော့သည်။

သော်။ ။ မရေးအားဘူးဗျ၊ စာအုပ်တစ်အုပ်ရလို့ ဖတ်ကြည့်နေတယ်။

ပင်။ ။ ဘာစာအုပ်များလဲဗျ။

သော်။ ။ `သချိန်းဂျင်းအေ့ဖ်ကင်းစ်' The Changing of Kings တဲ့ဗျ၊

မြန်မာလိုတော့ `မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ကာလကျပ်ကြီး' လို့ စာရေးသူက သူ့စာအုပ်ကို အမည်ပေးထားတယ်။

အယ်။ ။ ဘယ်သူရေးတာလဲဗျ။

သော်။ ။ စစ်မဖြစ်ခင်က မြန်မာပြည်မှာလာပြီး အိုင်စီအက်စ်အရာရှိ

လုပ်သွားတဲ့ လက်စလီဂလပ်စ် Laslie Glass ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ၁၉၃၄ ခုနှစ် အမှတ်တရ မှတ်တမ်းများလို့ ဆိုထားတယ်။

ပင်။ ။ ဟင်း... ခင်ဗျားကလည်း အိုင်စီအက်စ်ကို အခုထက်ထိ

အထင်ကြီးတုန်းပါလားဗျ။

သော်။ ။ ကြီးစရာရှိလည်း ကြီးရပေမှာပဲ ကိုယ့်လူ။ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ

အသက်ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်မှာ မြန်မာပြည်ကို ရောက်လာတဲ့ အိုင်စီအက်စ် မိုးကျရွှေကိုယ်ပေမယ့် မြန်မာပြည်၊ မြန်မာစရိုက်တွေကို ခရေစေ့တွင်းကျ လေ့လာပြီး ရေးသားထားတာပါ။ မောရစ်ကောလစ်လို ပုဂ္ဂိုလ်ပါ။ အဲရစ်ဘလဲယား ခေါ်တဲ့ ဂျော့အော်ဝဲလ်လို အမြင်မျိုးနဲ့ ရေးတာမဟုတ်ဘူး။

အယ်။ ။ ခင်ဗျားသဘောကျတဲ့ အချက်ကို ပြောစမ်းပါဦး။

သော်။ ။ ဒီလူက ပထမဆုံး မုံရွာကို အလုပ်သင်အဖြစ် အပို့ခံရတယ်။

အဲဒီ ကနေ ဟိုနယ်စွန်နယ်ဖျား ကချင်ပြည်နယ် ဆင်လုံကမ္ဘာကို အပို့ခံရတယ်။ နောက် မန္တလေး၊ သာယာဝတီ စသည်ဖြင့်ပေါ့ဗျာ၊ နေရာအနှံ့ပဲ။

အယ်။ ။ ဒါတော့ဗျာ သူတို့ခေတ်က မျက်နှာဖြူအိုင်စီအက်စ်တွေ

ဘယ်လောက် လခများများ ရတယ်ဆိုတာ သိတယ်မဟုတ်လား။ ရှားရှားပါးပါး

မြန်မာအိုင်စီအက်စတောင် သမက်ဖမ်းချင်သူ အပေါသား။

သော်။ ။ လခကြီးရတာ က တစ်ပိုင်း၊ သူတို့ခက်ခဲပင်ပန်းကြီးစွာ အလုပ်တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်မှု တစ်ပိုင်းစီး ထားပြောရလိမ့်မယ်။ သူဟာ မြန်မာအရာရှိတွေ လက်အောက်မှာ လုပ်ရ လုပ်ရ ဘယ်လိုမှ သဘောမထားဘူး။ သူ့အလုပ်ကို သူ့အလုပ်၊ သူ့အထက်အရာရှိကို အထက်အရာရှိ အနေနဲ့ လေးစားတတ်တယ်။ ကျွန်တော် အံ့သြတာက ဟိုတုန်းက ကျွန်တော် ဘယ်လိုမှ အထင်မကြီးခဲ့တဲ့ ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်း မင်းကြီးဌာန Land Record and Settlement မှာ သူဆောင်ရွက်ခဲ့ပုံတွေကို ရေးသားထားတာပဲ။

ပင်။ ။ ဘယ်လိုများလဲ၊ သဘောလောက် ပြောပြစမ်းပါဦး။

သော်။ ။ အပင်ပန်းခံတာတော့ ပြောမနေနဲ့ဗျာ၊ နေလောင်မခံနိုင်တဲ့ ဥရောပတိုက်သား အသားအရေကြောင့် နံနက်အစောကြီးထပြီး ကွင်းဆင်းရတယ်၊ လယ်မြေတွေကို ကွက်စေ့ သံကြိုးတိုင်းရတယ်၊ မြေအမျိုးအစား သတ်မှတ်ရတယ်၊ စိုက်ပျိုးလို့သင့်တဲ့ သီးနှံကို လေ့လာရတယ်။ ဒီမြေယာမှာ ဒီသီးနှံ စိုက်ပျိုးလို့ ဖြစ်ထွန်းမယ်ဆိုတာကို အကြံပြုရတယ်။

အယ်။ ။ နောက်ပြီးတော့ကော။

သော်။ ။ နောက်ပြီးတော့ စပါးဈေးသတ်မှတ်တာ သူတို့က အဓိကဗျ။ ဒီမြေကွက်မှာ ထွန်ဘယ်နှရှဉ်း ဝင်ရမယ်၊ ကောက်စိုက်ခ၊ ပျိုးနုတ်ခ၊ ရိတ်သိမ်းခ၊ စပါးလှေ့စပါးနယ်မယ့် လုပ်အားခနဲ့ အချိန်ကစပြီး လယ်သမားတစ်ယောက်ရဲ့ လုပ်အား၊ အချိန်၊ ကုန်ကျစရိတ်ပေါ် မူတည်ပြီးမှ စပါးဈေးနှုန်း သတ်မှတ်တာဗျ။ အရမ်းကာရော သတ်မှတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအင်္ဂလိပ်တွေဟာ ဘာမဆိုလုပ်ရင် သိပ်သေချာတယ်။ ကန်သင်းရိုးပေါ်မှာ မိုးကျရွှေ့ကိုယ် လာလုပ်ပြီး လက်ညှိုးထိုးတာ မဟုတ်ဘူး။

ပင်။ ။ အင်း... စိတ်ဝင်စားစရာတော့ အကောင်းသား၊ အဲဒီ အချိန်မှာ

မြန်မာပြည်ဟာ သူတို့ရဲ့ ကိုလိုနီအဖြစ်ပဲ ရှိသေးပေမယ့် အခြားနယ်ချဲ့တွေရဲ့ ကိုလိုနီဘဝနဲ့စာရင် အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီတွေဟာ အများကြီးသာတယ် ဆိုတာကိုတော့ ဝန်ခံရမှာပဲ။

သော်။ ။ နေရူးလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးတောင် ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဝါဒကို တိုက်ပြီး သူတိုင်းပြည်လွတ်လပ်အောင် ဆောင်ရွက်ရပေမယ့် အင်္ဂလိပ်ကို အထူးကျေးဇူးတင်တယ်လို့ ဝန်ခံခဲ့သေးတာပဲ။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်က တွဲရေးခွဲရေး ကာလအပြီးမှာ မြန်မာပြည်ရောက်လာကတည်းက သူ့ကိုယ်သူ `မြန်မာ' လို့ သတ်မှတ်တယ်။ သူ့နာမည်ကိုတောင် `ဦးမှန်' လို့ ခေါ်မှကြိုက်တယ်။ မြန်မာဆေးပေါ့လိပ်ကို စီးကရက်ထက် ပိုကြိုက်တယ်။

ပင်။ ။ မြန်မာမတွေကော မကြိုက်ဘူးတဲ့လား ဟဲ့... ဟဲ့။

သော်။ ။ မြန်မာမတွေဟာ ချစ်စရာကောင်းတယ်။ သန့်ရှင်းတယ်၊ ဖော်ရွေတယ်လို့တော့ ပြောတယ်။ မြန်မာအငြိမ့်ပွဲကြိုက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် က၊နေစဉ်မှာ လိပ်ပြာလေးပျံနေသလို လှတဲ့မင်းသမီးက နားနေတဲ့အခိုက်မှာ ချဲ့ဟပ်ပြီး ဇာတ်စင်အောက် ကြမ်းပေါက်ကြားက ထေးချတာကိုတော့ လက်မခံနိုင်ဘူး။ နောက်ပြီး မြန်မာဆိုင်းဝိုင်းမှာ ဘာကြောင့် ဘောလုံးပွဲမှုတ်တဲ့ဝီစီ မှုတ်သလဲ မသိဘူးတဲ့၊ ဒီလိုမြင်တယ်။

အယ်။ ။ သူက မြန်မာပြည်မှာ ဘယ်လောက်ကြာကြာ နေသွားသလဲ။

သော်။ ။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်က စပြီးတော့ပဲ။ စစ်ဖြစ်တော့ မုံရွာ၊ ကလေး၊ တမူးကနေ အိန္ဒိယဆုတ်တဲ့အထဲ ပါသွားတယ်၊ စစ်ပြီးတော့ မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်လာတယ်။ မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးတော့ ပထမဆုံး မြန်မာပြည်မှာဖွဲ့တဲ့ ဗြိတိသျှသံရုံးမှာ အတွင်းဝန်လုပ်သေးတယ်။

ပင်။ ။ ဒါကြောင့် သူ့စာအုပ်ကို `မင်းပြောင်းမင်းလွှဲကာလကျပ်ကြီး' လို့ အမည်ပေးခဲ့တာကိုးဗျ။ တကယ့်သမိုင်း အလှည့်အပြောင်းကာလမှ

မြန်မာပြည်ရောက်တာပဲ။

သော်။ ။ ဒေါက်တာဘမော်ကိုလည်း ကိုယ်တိုင်တွေ့ခဲ့ဖူးတယ်။

ဂဠုန်ဦးစောကိုလည်း လူချင်းတွေ့ စကားပြောဖူးတယ်။ ဒေါက်တာဘမော်က မြန်မာအစစ် မဟုတ်ဘူး၊ အာမေးနီးယန်းကပြားလို့ ဆိုသည်။

အယ်။ ။ သူ့အမြင်က ဘယ်လိုရှိသလဲ။

သော်။ ။ ဒေါက်တာဘမော်နဲ့ သူနဲ့ တွေ့တဲ့အချိန်မှာ သူဟာ

ရေနံချောင်းမှာ ရှိတယ်။ ရေနံမြေသပိတ်တိုက်ပွဲမှာ သူက

လက်ထောက်ရေနံမြေအရာရှိ၊ သပိတ်ကိစ္စကို သူက

အလုပ်ရှင်အလုပ်သမားအမြင်နဲ့ပဲ ဖြေရှင်းဖို့ ကြိုးစားနေတယ်။ ဒေါက်တာက သူ့ကို

`ဟေ့ ဂလပ်စ်၊ ဒါဟာ အလုပ်သမားပြဿနာ မဟုတ်ဘူးကွ၊ နိုင်ငံရေးပြဿနာ၊

ရန်ကုန်က တက္ကသိုလ်ပညာတတ် သခင်ပေါက်စတွေလာပြီး မြှောက်ပေးနေတာ၊

နောက်ကွယ်က နိုင်ငံရေးသွေးထိုးမှုကို မင်း မြင်တတ်ရမယ်" လို့

ပြောသွားတယ်ဆိုပဲ။

အယ်။ ။ ဂဠုန်ဦးစောကိုကော။

သော်။ ။ ဦးစောကို နန်းရင်းဝန်ဖြစ်စဉ်က သာယာဝတီလာတော့ သူ

မီးရထားပေါ်မှာ သွားတွေ့တယ်။ အမယ် `ဆာ ၇ လို့ ရိုရိုသေသေထားပြီး

စကားပြောသားပဲ၊ သူက မီးရထားပေါ်ရောက်တော့ "ဟေ့ ဂလပ်စ်

အရက်သောက်ကွာ" လို့ ဖိတ်မန္တက ပြုတယ်၊ အဲဒီ တော့ ဂလပ်စ်က "ဟုတ်ကဲ့

ဝန်ကြီးချုပ်၊ ဘာသောက်နေပါသလဲ" လို့ မေးတော့ ဦးစောက "မျောက်သွေးနဲ့ ရမ်

ရောသောက်နေတယ်၊ ကောင်းတယ် သောက်ကြည့်ပါလား၊ သိပ်အားရှိတယ်" လို့

ပြောတယ်။ ဂလပ်စ်က "တော်ပါပြီ ဝန်ကြီးချုပ်၊ ကျွန်တော် ဝီစကီပဲ သောက်ပါရစေ"

လို့ တောင်းပန်ယူရတယ်ဆိုပဲ။

ပင်။ ။ ဂျပန်ခေတ်အတွင်းတော့ သူ အိန္ဒိယရောက်နေခဲ့မှာပေါ့။

သော်။ ။ ဟုတ်တယ်။ ဂျပန်ခေတ်မှာ အိန္ဒိယပြည်မှာ

မြန်မာအစိုးရရုံးစိုက်တဲ့ ဆင်းမလားမှာ ရှိတယ်။ နောက် မောင့်ဘက်တန်ရဲ့ဌာနချုပ်
ကန္နိမှာ၊ နောက် မြန်မာလို ထုတ်ဝေရိုက်နှိပ်ပြီး လေယာဉ်ပျံပေါ်ကနေ ကြတဲ့
လေနတ်သားစာစောင်မှာ ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့နဲ့တွဲပြီး သတင်းနဲ့ဝါဒ ဖြန့်ချိရေး
အရာရှိအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့တယ်။ အိန္ဒိယပြည်ရောက် မြန်မာအစိုးရ
အရာရှိကြီးများနဲ့လည်း ရင်းနှီးတယ်။ သူတို့ဟာ အိန္ဒိယပြည်မှာ
နွေလယ်အိပ်မက်တွေ မက်နေခဲ့တယ်။ သူတို့ မြန်မာပြည်ရောက်ရင်
ဘယ်လိုစနစ်များနဲ့ အုပ်ချုပ်မယ် ဆိုတာပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့်
သူတို့ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကောင်းကြပါတယ်။ တိုင်းပြည်ကို
ပိုမိုတိုးတက်အောင်ပေါ့လေ၊ စစ်ဘေးစစ်ဒဏ် ပြန်ပြီးနာလန်ထူအောင်ပေါ့လေ၊
သို့သော်လည်း ပြန်ရောက်တဲ့အချိန်မှာ ပကတိ အခြေအနေတွေဟာ
ပြောင်းလဲသွားပြီ ဖြစ်တယ်။ စစ်ပြီးစ မြန်မာပြည်သူလူထုဟာ သူတို့စွန့်ခွာခဲ့တဲ့
စစ်မဖြစ်မီက မြန်မာပြည်သူလူထု မဟုတ်တော့ဘူးဆိုတာ တွေ့ရတော့တယ်။ အဲဒီ
မှာ ထူးခြားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးကတော့ အရှေ့တောင်အာရှ စစ်သေနာပတိချုပ်
လော့ဒ်လူဝီမောင့်ဘက်တန်နဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပဲတဲ့။

အယ်။ ။ သူ့ရဲ့ထင်မြင်ချက်က ဘယ်လိုတဲ့လဲ။

သော်။ ။ တစ်စုံတစ်ရာ ပြောင်းလဲဖို့ဆိုရင် အကြောင်းအရာတွေဟာ
တိုက်ဆိုင်လာတယ်။ စစ်ပြီး အင်္ဂလန်မှာ လေဘာအစိုးရ တက်လာတယ်။ နောက်ပြီး
မောင့်ဘက်တန်ကိုယ်တိုင်က မြန်မာပြည်နဲ့ အိန္ဒိယပြည်ကို လုံးဝလွတ်လပ်ရေး
မပေးရင် မဖြစ်တော့ဘူး။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့စနစ်ဟာ ခေတ်မမီတော့ဘူး၊
လုံးဝလွတ်လပ်တဲ့ နိုင်ငံအနေနဲ့ ဗြိတိသျှဓနသဟာယ နိုင်ငံထဲမှာ ဝင်စေချင်တယ်။
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ အုပ်စုကတော့ ဓနသဟာယနိုင်ငံထဲများတောင် မပါဝင်နိုင်ဘဲ
ဗြိတိသျှနဲ့ အပြတ်ခွဲခဲ့ကြတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို စစ်အတွင်းက လူသတ်မှုနဲ့
အရေးယူဖို့ ပြင်ဆင်ပြီးခါမှ မောင့်ဘက်တန် ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက်စွက်ဖက်

တားဆီးခဲ့ရတယ်။

ပင်။ ။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ကောဗျာ။

သော်။ ။ အဲ... စိတ်ဝင်စားစရာ တစ်ချက်ပါတယ်။ စစ်ပြီးနောက် သူဟာ ကမ္ဘာ့အနှံ့ ရာထူးတာဝန်အမျိုးမျိုးနဲ့ သွားရောက်ခဲ့ရတယ်။ ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နဲ့လည်း လုပ်ခဲ့တယ်။ တစ်နေ့တော့ အင်္ဂလန်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့သမီး မစုကြည်နဲ့ တွေ့တယ်။ မစုကြည်ဟာ လက်ထပ်ပြီးစ ဖြစ်တယ်တဲ့။ မစုကြည်က သူ့ကို "ကျွန်မအဖေကို ရှင် တွေ့ဖူးသလား" လို့ မေးတယ်။ သူက "တွေ့ဖူးပါတယ်" လို့ ပြောတဲ့အခါ "ကျွန်မအဖေဟာ ဘယ်သူနဲ့တူသလဲ" လို့ မေးတယ်။ သူလည်း အတော်အဖြေရ ကျပ်နေပြီး "မင်း ရုပ်ရှင်ကြည့်တယ် မဟုတ်လား၊ အေး... ရုပ်ရှင်မင်းသား ယူလ်ဘရိုင်နာနဲ့ တူတယ်" လို့ ပြောလိုက်တော့ မစုကြည်က "ဟုတ်တယ်၊ ကျွန်မအမေကလည်း ဒီလိုပဲ ပြောတယ်" လို့ ပြောရှာသတဲ့။

ပင်။ ။ အေးဗျာ။ စစ်ပြီးစ မြန်မာပြည်ရဲ့ အခြေအနေကို ကျုပ်တို့တွေ မီလိုက်ပေမယ့် အမှတ်တမဲ့မို့ သိပ်တိတိကျကျ ဘာမှမသိလိုက်ရဘူး။ မောင့်ဘက်တန် အစီရင်ခံစာ တစ်အုပ်ကိုပဲ အားကိုးစရာရှိတယ်။ သမိုင်းကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း မော်ကွန်းတင်တဲ့၊ ခိုင်လုံတိကျတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်လောက်တော့ လက်ကိုင်ပြုစရာ ရှိဖို့ကောင်းတယ်။

သော်။ ။ လက်စ်လီဂလပ်စ်က ပုဂ္ဂိုလ်အရ မှတ်မိသမျှ မီမွိုင် (Memoir) အနေနဲ့ ရေးတာပါ။ သိပ်အလေးအနက်ထားယူလို့ မရပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အင်္ဂလိပ်တွေဟာ အလုပ်လုပ်တဲ့နေရာမှာ သိပ်စေ့စပ်သေချာတယ်။ မှတ်တမ်းပြုစုတဲ့နေရာမှာ ဟာကွက်မရှိစေရဘူး။ သမိုင်းကို ဖြစ်စဉ်အတိုင်း စာပေအထောက်အထားများနဲ့ ရေးသားထားတဲ့ စာအုပ်ရှိပါသဗျာ။ လျှို့ဝှက်စာတမ်းများဥပဒေ (Official Secret Act) အရ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ်ကာလတာ စောင့်ပြီးထုတ်ဝေလိုက်တဲ့ စာအုပ်ကတော့ ဘုရင်မပုံနှိပ်တိုက်က ရိုက်နှိပ်ပြီး

ဟလူးတင်ကာ (Hugh Tinker) ဆိုသူ တည်းဖြတ်တဲ့ `မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုသမိုင်း၊ ၁၉၄၄-၄၈ (Burma; The Struggle for Independence 1944-1948) ဆိုတဲ့ စာအုပ်ပါပဲ။ ပေးစာ ပြန်စာ၊ အကြောင်းကြားစာ၊ အစီရင်ခံစာတွေ အတိအကျနဲ့ မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်။ အုပ်တွဲနှစ်တွဲ ရှိတယ်။

အယ်။ ။ လုပ်စမ်းပါဦး၊ ဒီစာအုပ် ခင်ဗျားဆီမှာ ရှိသလား၊

ဖတ်ကြည့်စမ်းပါရစေ။

သော်။ ။ ကြုံကြုံဖန်ဖန် ဘယ်ကလာ ရှိရမှာလဲ၊ ကျွန်တော်ထင်ပါတယ်၊

ဒီစာအုပ်တွဲ နှစ်တွဲစလုံးဟာ မြန်မာပြည်မှာရှိလှရင် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးလေးဦးဆီမှာသာ ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က မဝယ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ စာအုပ်က တစ်အုပ်ကို စတာလင်ပေါင် တစ်ရာနီးပါး ကျပါတယ်။ ခု မြန်မာပြည်မှာ ရှိတယ်ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကလည်း အယ်ဒီတာလုပ်သူ ဟလူးတင်ကာက ပုဂ္ဂိုလ်အရ လက်ဆောင်းပေးပို့တဲ့ စာအုပ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပင်။ ။ ခင်ဗျားက ဘယ်လိုလုပ် သိသလဲ၊ ဘယ်သူတွေဆီမှာ ရှိသလဲ။

သော်။ ။ အဲဒီ လက်စလီဂလပ်စ်ရဲ့ မီဇွိုင်းမှာ ဖော်ပြထားတယ်လေ။

နောက်ပြီး အယ်ဒီတာ ဟလူးတင်ကာ ကိုယ်တိုင် တစ်လောဆီက မြန်မာပြည်လာသွားပါတယ်။ ဘယ်သူတွေဆီမှာ ရှိသလဲ ဆိုတာတော့ ကျွန်တော် အတိအကျ မသိသေးပေမယ့် ခေတ္တ ငှားရမ်းဖတ်ရှုနိုင်ဖို့တော့ ကြိုးစားနေပါတယ်။

အယ်။ ။ ဘာလဲ၊ ခင်ဗျားက လက်သိပ်ထိုး ဘာသာပြန်ဦးမလို့လား။

သော်။ ။ ထပ်သရီး... ကျွန်တော် ဒါမျိုး ဘာသာပြန်နိုင်တဲ့ အရည်အချင်း မရှိပါဘူး။ နောက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်ပရိသတ်ကလည်း ဒီလိုစာအုပ် ဘာသာပြန်ကို ဖတ်ချင်လောက်အောင် မရင့်ကျက်ကြသေးပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ဘာသာပြန်ရင်ကော ဘယ်မှာလဲ စက္ကူ၊ ဘယ်မှာလဲ ထုတ်ဝေသူ၊ ပေါင်ဖြူ ပေါင်ပြာ စက္ကူဆိုသာရုံ တစ်ပတ်ကျော့စက္ကူပွန့်တောင် ဈေးကြီးလွန်းလို့ တတ်နိုင်မှာ

မဟုတ်ပါဘူး။

ပင်။ ။ စာပေငတ်မွတ်ခေါင်းပါးခြင်းဟာ စိတ်ကို
ကြုံလိုသိမ်ငယ်စေပါတယ်။ အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း တစ်မျိုးလို့ ဆိုရမှာပဲဗျာ။

သော်။ ။ ခင်ဗျားအတွက် အယ်လ်ကိုဟော ချို့တဲ့ခြင်းထက် ပိုလို့များ
ဆိုးနိုင်မလား၊ ပင်စင်နာ အရက်လျှောက်လွှာတင် ဝယ်ယူရနိုင်ဖို့ပဲ ပထမကြိုးစား
ကြည့်စမ်းပါဦးလေ၊ ကဲ... ကဲ ဒီညနေ ဂလပ်စမော့မှာတော့ လက်စ်လီဂလပ်စ်ရဲ့
မင်းပြောင်းမင်းလွဲ ကာလကျပ်ကြီးနဲ့ပဲ စခန်းသိမ်းကြဦးစို့ရဲ့။

မင်းပြောင်းမင်းလွဲ အမှာ

သမိုင်းမှတ်တမ်းများသည် ပြည့်စုံမှုမရှိ တစ်ပိုင်းတစ် မှတ်တမ်းများသာ ဖြစ်နေလျှင် သဘာဝအရ စိတ်ကူးယဉ်များ၊ တုံ့ပြန်ခံစားမှုများနှင့် စိတ်လှုပ်ရှားမှုများဖြင့် ပြည့်နှက်နေတတ်ပါသည်။ ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ ရှုမြင်သုံးသပ်နိုင်ရပါမည်။ မီးမောင်းထိုးပြပြီး မှတ်တမ်းပြုကြပါသည်။

ဗြိတိသျှအင်ပါယာနှင့် ပတ်သက်သော သမိုင်းမှတ်တမ်းများသည်လည်း ကြီးကျယ်ခမ်းနားမှု စွန့်စားကြိုးပမ်းမှုများ ရေစွက်ပါဝင်နေပါသည်။ ယခုစာအုပ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အမှုထမ်းနေထိုင်ခဲ့သော ဗြိတိသျှအရာရှိတစ်ဦး၏ ဘဝတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း မှတ်တမ်းများဖြစ်ပြီး ဗြိတိသျှ အစိုးရအမှုထမ်းတစ်ဦး၏ လက်ရင်းမှတ်တမ်းကိုလည်း လေ့လာနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ရောမအင်ပါယာခေတ် အုပ်ချုပ်စီမံမှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးခန့်ခွဲမှုများကိုသာ မကဘဲ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ပြုမူလုပ်ဆောင်ချက်နှင့် ပါဝင်ပတ်သက်နေမှုကို လေ့လာရသကဲ့သို့ပင် ယခု မင်းပြောင်းမင်းလွဲများ The Changing of Kings စာအုပ်သည်လည်း ဤအတိုင်းပင် အတိအကျ အချက်အလက်များ ပါဝင်နေပါသည်။ ဗြိတိသျှအင်ပိုင်ယာ၏ နောက်ဆုံးနေ့ရှက်များအတွင်း လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဖော်ကျူးထားသော ဖြစ်ရပ်မှန် အရေးကြီးမှတ်တမ်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ယခုစာအုပ်မှတစ်ဆင့် အရှေ့ပိုင်းဒေသတွင်း ဗြိတိသျှအင်ပါယာတို့၏ စိတ်ကူးချက်များနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကို များများစားစား နားလည်သိရှိနိုင်မည် မဟုတ်သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကာလ ဆယ်စုနှစ်အတွင်း နေထိုင်အမှုထမ်းခဲ့သော ငယ်ရွယ်နုပျိုသောအရွယ် အရာရှိငယ်တစ်ဦး၏ စိတ်ခံစားချက်၊ တွေးမြင်မှု၊ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှု၊ မြန်မာပြည်သူများအပေါ် သူ၏ ရှုမြင်သုံးသပ်မှုနှင့် သူ့အပေါ် မြန်မာပြည်သူများက

ပြန်လည်ရှုမြင်သုံးသပ်မှုများအပေါ် ရေးသားမှတ်တမ်းပြုထားပါသည်။
မြန်မာများအပေါ် စိတ်တိုဒေါသထွက်ပြီး ဥပဒေစာအုပ်ဖြင့် မြန်မာတစ်ယောက်၏
ရင်ဘတ်ကို ပစ်ပေါက်ခဲ့ရာ နောင်တတရားရရှိပြီး သူ့ကိုလည်း ပြန်လည်ပစ်ပေါက်
ဒေါသထွက်ဖို့ တောင်းဆိုခဲ့သော ဗြိတိသျှအရာရှိအပေါ် မြန်မာလူမျိုး၏
ခွင့်လွှတ်သဘောထားကြီးမှုကိုလည်း မှတ်တမ်းပြုထားကြောင်း တွေ့ရမည်
ဖြစ်ပါသည်။

ယခုစာအုပ်ရေးသားသူ လက်စ်လီဂလပ်စ်သည် စိတ်ရင်းစေတနာ
မှန်ကန်ပြီး၊ ပျော်ရွှင်တတ်သူတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ သူ့အယူအဆတစ်ခုမှာ
မြန်မာများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ဗြိတိသျှတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုကို လိုလားကြသည်
ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်အမှုထမ်းခဲ့သော ကာလအတွင်း
လက်စ်လီသည် ကြမ်းကြုတ်ခက်ထန်မှု မရှိသော စိတ်ရင်းစေတနာ ပြည့်ဝသူ
ဗြိတိသျှအမှုထမ်းတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ
ဝင်ရောက်လာပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိတ်လန့်တုန်လှုပ် သွေးပျက်ဖွယ်
ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ မတိုင်မီအထိ မြန်မာနိုင်ငံ၊ မြန်မာလူမျိုးတို့နှင့်
ဗြိတိသျှကိုလိုနီအမှုထမ်း တစ်ဦးတို့၏ အမှတ်တရဖြစ်ဖွယ် ခံစားမှုစုံ ပါဝင်သော
စာအုပ်ကောင်းတစ်အုပ်အဖြစ် ဖတ်ရှုခံစားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဂျန်မောရစ်စ်

မင်းပြောင်းမင်းလွဲ စာရေးသူ အမှာ

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် ဗြိတိသျှအင်ပါယာကြီးအတွက် အရေးပါလှသော အပြောင်းအလဲကြီးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သလို၊ ကိုလိုနီစနစ်၏ နောက်ဆုံးနေ့များလည်း ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး အပြီးတွင် အပြောင်းအလဲမြန်သော နေ့ရက်များ ဖြစ်လာပါသည်။ ကိုလိုနီလက်အောက်မှ လွတ်မြောက်လာသော နိုင်ငံများသည် ကိုယ့်မင်းကိုယ်ချင်း ဖြစ်လာပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်နှင့် လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ် နှစ်ခုကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးက ဖန်တီးပေးလိုက်သည်။ ကျွန်တော်သည် ထိုခေတ်နှစ်ခေတ်ကို ခွဲခြားနေထိုင်ခဲ့ရသည့်အတွက် ကျွန်တော့်အတွက် ကံကောင်းထောက်မသည်ဟု ဆိုရမည်။ ဒုတိယခေတ်ဖြစ်သော ၁၉၄၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၁ ခုနှစ်သည် ကျွန်တော့်အဖို့ သံအမှုထမ်းအဖြစ် ထမ်းဆောင်ရသောခေတ် ဖြစ်သည်။ ထိုကာလများတွင် ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်၊ ဘူဒါပက်၊ ဘေရွတ်၊ နီကိုးရှား၊ ဝါရှင်တန်ဒီစီ၊ ဂျိုက်ဟောလ်၊ ဘူခါရက်စ်၊ နယူးယောက်ရှိ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ်နှင့် လားဂွီစ်တို့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့လေသည်။

သံအမှုထမ်းအဖြစ် ပထမဆုံး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်မှာ ၁၉၃၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၇ အထိ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် (စစ်အတွင်ကာလ အိန္ဒိယတွင် ကြားဖြတ်ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ခြင်း) ဝေးကွာလှသော မြန်မာနိုင်ငံသို့ အရာရှိငယ်တစ်ယောက်အဖြစ် စတင်တာဝန်ယူရလေသည်။ အင်ပါယာ၏ အရေးပါသော ယန္တရားတစ်ခုဖြစ်သည့် အိန္ဒိယမြို့ပြဝန်ထမ်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကာလများက ကျွန်တော် ထမ်းဆောင်ခဲ့သော တာဝန်များနှင့် နောင် ထမ်းဆောင်သော တာဝန်များမှာ အလွန်ပင်ကွာခြားသွားပါသည်။ ယခင်က အဖြစ်များကို ယခုအခါ ကျွန်တော် ဝေဝါးဝါးသာ မှတ်မိပါတော့သည်။ ထိုအကြောင်းများကို ကျွန်တော် ပြန်စဉ်းစားကြည့်မိသည့်အခါ ကြည်နူးစရာများလည်း ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်

စဉ်းစားမိသော အဖြစ်အပျက်များကို စုစည်းယူလိုက်မိပါတော့သည်။

၁၉၃၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၁ ခုနှစ် ကာလများသည် မြန်မာနိုင်ငံအဖို့ ငြိမ်းချမ်းသောကာလများဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ၁၉၄၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ကာလမှာမူ ဗြိတိသျှတို့ အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှနေ၍ ဂျပန်တို့လက်အောက် ရောက်ခဲ့ရသည်။ နောက် ဂျပန်တို့စစ်ရှုံးပြီး ဗြိတိသျှတို့လက်အောက် ပြန်ရောက်ခဲ့ရပြန်သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် ရောက်သောအခါတွင် မြန်မာတို့က သူတို့နိုင်ငံကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်ခဲ့သော ကာလများကို မြန်မာစကားအရ "မင်းပြောင်းမလွဲကာလကျပ်ကြီး" ဟု ခေါ်ရပေလိမ့်မည်။ ကျွန်တော် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ထိုကာလ အဖြစ်အပျက်များကို မှတ်တမ်းမှတ်ရာအဖြစ် နေ့စဉ်မှတ်တမ်း မရှိခဲ့ပါ။ တချို့မှတ်မိသော အကြောင်းအရာများ ရှိပါသည်။ အိမ်ကို ရေးပို့သော စာများလည်း ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုစာများမှာ ထိုက်ထိုက်တန်တန် တန်ဖိုးရှိသည့်အရာများ မဟုတ်ပါ။ ယခုစာကို ကျွန်တော်သည် ဟီးယားဖို့ဒ်ရှိုင်းယားရှို ကျေးလက်အိမ်တစ်အိမ်တွင် ရေးသားခဲ့သည်။ မှီငြမ်းကိုးကားစရာ စာအုပ်ဟူ၍ အနည်းငယ်သာ ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုနှစ်ကာလများအကြောင်း ရေးရာတွင် သမိုင်းအဖြစ်အပျက်တစ်ခု အနေဖြင့် ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ဟု မဆိုနိုင်လောက်ပါ။ တိကျသော မှတ်တမ်း၊ မှတ်ရာ၊ အကိုးအကားဟူ၍ ကျွန်တော့်မှာ မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ မှတ်မိသည့်အချိန်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ အကြောင်းအရာများ၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကာလကြာမြင့်ခဲ့သော လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အကြောင်းအချက်များ၊ သတိရသည့် တချို့အကြောင်းများသာ ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ကျွန်တော် အတွေ့အကြုံ၊ ကျွန်တော် မှတ်မိသော အကြောင်းများကိုသာ အဓိက အခြေပြု၍ ရေးသားလိုက်ရပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ရေးသားရာတွင် ကျွန်တော်၏ ပညာရေး၊ ကျွန်တော်၏ ဘဝအစ စသည်တို့ကို အကျဉ်းရုံး ဖော်ပြပြီး ထိုအဖြစ်အပျက်များကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့သည့် လူငယ်တစ်ယောက်၏ မျက်လုံးများမှ

မြင်တွေ့ခဲ့ရသည့်အဖြစ်များ၊ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် နှစ်ကာလများကို တင်ပြလိုက်ပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်ခင်က အလယ်အလတ်တန်းစား မိသားစုတစ်စု၏ ယေဘုယျလှုပ်ရှားခဲ့သော ပင်လယ်ရပ်ခြားတွင် အမှုထမ်းရသော ကျွန်တော်၏ ဘဝအစ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်အမေဘက်မှ ဦးလေးတစ်ယောက်သည် တောင်အာဖရိကမှ သတ္တုတွင်း အင်ဂျင်နီယာတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ နောင် သာသနာပြုအဖြစ် အမေဇန်ဒေသသို့ သွားရောက်ခဲ့လေသည်။ နောက်ဦးလေး တစ်ယောက်မှာ ပထမကမ္ဘာစစ်က ပေါ်တူဂီတပ်မတော်တွင် အမှုထမ်းခဲ့သည်။ နောက် ကနေဒါတွင် သင်္ဘောမာလိန်မှူးအဖြစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်အမေ၏ ညီမတစ်ယောက်မှာမူ ကိုင်ရိုရို အမျိုးသမီးကောလိပ်ကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာမတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့၏ ။ (နောက် အမျိုးသားကောလိပ်ကျောင်းမှ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးနှင့် လက်ထပ်ခဲ့ပါသည်။) ကျွန်တော့်အဖေဘက်မှဆိုလျှင် ဦးလေးတစ်ယောက်သည် ထိုင်းအစိုးရ၏ မြေတိုင်းဌာနမင်းကြီးအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ နောက်တစ်ယောက်မှာမူ အိန္ဒိယအနောက်မြောက်နယ်စပ် မီးရထားဌာန ညွှန်ချုပ်အဖြစ် အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်အဘိုးမှာမူ အိန္ဒိယတွင် သူ့တစ်ဘဝလုံးနီးပါး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖေကိုလည်း အိန္ဒိယတွင်ပင်မွေးပြီး ဆည်မြောင်းဌာန အင်ဂျင်နီယာအဖြစ် အိန္ဒိယမှာပင် တစ်လျှောက်လုံး အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း အိန္ဒိယမှာပင် မွေးပါသည်။ (ကျွန်တော့်အကြောင်းကို ပြန်စဉ်းစားသည့်အခါ၌ P and O မီးသင်္ဘောကြီး၏ သင်္ဘောပြတင်း အဝိုင်းပေါက်လေးမှနေ၍ ပင်လယ်ပြင်ကို အားစိုက်ကြည့်ခဲ့ရပုံကို သတိရသည်။ သဲခုံများပေါ် လျှောဆင်းပြေးလွှားခဲ့ရပုံကိုလည်း သတိရသည်။ အသက်ရှစ်နှစ်သားက စူးအက်တူးမြောင်းဘေးရှိ စွန်ပလွန်ပင်များနှင့် ကုလားအုတ်များအကြောင်းကိုလည်း သတိရမိသည်။) နောက် ကျွန်တော်သည်

ဗမာနိုင်ငံနှင့် အိန္ဒိယတွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့လေသည်။ နောက် ကျွန်တော့်သမီးကို ဆင်းမလားတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း၌ မွေးဖွားခဲ့လေသည်။

ဤကာလမှာ ဗြိတိသျှလူမျိုး အများအပြားမှာ အိမ်သို့ ပြန်ကြ၏ ။ အိန္ဒိယနှင့် သူတို့ဆက်စပ်နေမှုကလည်း ဤကာလတွင် သိသာပါသည်။ ငယ်စဉ်က ကျွန်တော့်အစ်မနှင့် ကျွန်တော် နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်တွင် မိဘများနှင့်အတူ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့သော ဘပ်လိန်းဆယ်လ်တာတန်ကိုလည်း သတိရပါသည်။ ကျွန်တော့်မိဘများသည် အိန္ဒိယတွင် အလုပ်လုပ်နေကြပြီး ခွင့်ဖြင့်ပြန်လာသောအခါ ကျွန်တော်တို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယတွင် လူသိများပြီး သွားလေ့ရှိသော နေရာမှာ ပန်ဂျပ်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် မဒရပ်စ်တွင် တင်းနစ်ကစားခဲ့ပါသည်။ ဗြိတိသျှနိုင်ငံသို့ ပြန်လာသည့်အခါတွင် အိန္ဒိယတွင် နေသားကျလာသော ကျွန်တော်တို့အဖို့ ဗာရာဏသီကြေးလင်ပန်းကိုလည်း အသုံးမပြုရတော့။ အစွယ်ကောက်ကောက်နှင့် ဆင်များကိုလည်း မတွေ့ရတော့။ စားပွဲပေါ်တွင် ငွေဇွန်းလေးများကိုသာ ထားရှိရတော့သည်။ အိန္ဒိယဖြစ် စောင်များနှင့် ဈေးကြီးလှသော ကော်ဇောများကိုလည်း မသုံးနိုင်ကြတော့။ အိန္ဒိယ၌ ကြမ်းပြင်တွင် ကျားရေ၊ ကျားသစ်ရေများကို ခင်းထားတတ်ကြသည်။ နံရံပေါ်တွင် တိရစ္ဆာန်များ၏ ချိုများ၊ ဦးခေါင်းများနှင့် သမင်ချိုများကို တွေ့ခဲ့ရသော အိန္ဒိယလို မဟုတ်တော့ပေ။ ယခင် ကျွန်တော်တို့အဖေနေသာ အိန္ဒိယနေရက်များတွင် ထိုအဆင်တန်ဆာများစွာ ရှိပါသည်။ ယခင်က အိန္ဒိယနှင့် ဗြိတိန်ကို အိမ်ဦးနှင့် ကြမ်းပြင် သွားလာနေကြသည်။ အိန္ဒိယသည် ဗြိတိသျှ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံတည်းက အုပ်ချုပ်ထားသည်လည်း ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် အိန္ဒိယလူမျိုးများကို ဂုဏ်ပြုချီးမြှောက်ကြသည်။ ဗြိတိသျှနှင့် အိန္ဒိယလူမျိုးတို့မှာ အချစ်ရော အမုန်းရော ရောထွေးယှက်တင် နေထိုင်ခဲ့သလို၊ နောက် အမေရိကန်များလည်း ပါဝင်ပတ်သက်လာခဲ့သည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ မြစ်ကမ်းပါးတစ်ခုပေါ်ရှိ ခရစ္စမတ်စခန်းတွင်

နေထိုင်ခဲ့ရသော ကျွန်တော်၏ အစောပိုင်းဘဝကို အမှတ်ရစရာ ဖြစ်လာသည်။
(ကျွန်တော့်အဖေမှာ ဆည်မြောင်းအင်ဂျင်နီယာ ဖြစ်သဖြင့် မြစ်များ၊ ဆည်များ၊
တူးမြောင်းများအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော့်တွင် အမှတ်ရစရာ အများကြီး
ရှိပါသည်။) ထိုသို့ ခရစ္စမတ်စခန်းတွင်နေစဉ် မိကျောင်းဥများကို တွေ့ရသည်။
တောကြက်နှင့် တခြားငှက်များကို ပစ်ခတ်ခဲ့လေသည်။ ထိုငယ်စဉ်ဘဝကို ယခုတိုင်
သတိရနေသည်။ ခရစ္စမတ်လက်ဆောင်များလည်း ကျွန်တော့်ကို ပေးကြသည်။
ခဲနှင့်လုပ်ထားသော စစ်သားရုပ်များပါသည့် သေတ္တာလေးတစ်လုံးကိုလည်း
မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်နေသည်။

အိန္ဒိယတွင် ငယ်စဉ်ကမူ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ အများအပြား ရှိပါသည်။
ကျွန်တော့်အမေထံတွင် အလုပ်လုပ်သူများ၏ သားသမီးများ သူတို့မှာ ကျွန်တော့်၏
မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းများ ဖြစ်ကြသည်။ အိမ်မှာ မာလီဖြစ်သူက ကျွန်တော်
မြင်းစီးလျှင် မြင်းဇက်ကြိုးကို ဆွဲပေးသည်။ ကျွန်တော်က မြင်းပေါ်မှ
အေးအေးဆေးဆေး လိုက်ပါလာသည်။ သူ့ကလေးများနှင့် ကစားလျှင်
ကျွန်တော်သည် ရွှံ့များနှင့် အရပ်ကလေးများ လုပ်ပေးပါသည်။ အိမ်ဖော်၏
သားသမီးများနှင့်လည်း ကျွန်တော် ဘောလုံးကန်တမ်း ကစားကြသည်။
ကျွန်တော့်အဖေမှာ အသက် (၈၄)တွင် ကွယ်လွန်သည်။ မကွယ်လွန်မီက
ပင်လယ်ကမ်းခြေ ဘန်ဟမ်းရှိ အိမ်လေးတစ်လုံးတွင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ အဖေ
မကွယ်လွန်မီ ကျွန်တော်က ငယ်စဉ်ကအကြောင်းများကို အဖေဘေးတွင် ထိုင်ပြီး
ပြောနေသည်။ ထိုသို့ ပြောနေစဉ် အဖေသည် ငြိမ်သက်စွာ လှဲနေ၏ ။ နောက်
"အလွန်ချစ်စရာကောင်းတဲ့ မာရာခန်ကို သတိရပါတယ်ကွာ။ ငါ အဲဒီ တုန်းက
လူပျိုပေါ့၊ တောထဲမှာ ငါ နေမကောင်းဖြစ်တယ်။ သတိမရလောက်အောင်လည်း
ဖျားနေခဲ့တယ်။ မာရာခန်က ငါ့ကို သေသေချာချာ ဂရုစိုက်ခဲ့တာပဲ၊ ဇာတ်အရ သူဟာ
ဂရုစိုက်စရာ မလိုပေမယ့် ငါ့ကို နေ့ရောညပါ မအိပ်မနေ ပြုစုခဲ့တယ်။ သူ
ဂရုစိုက်လို့ပဲ ငါ အသက်ရှင်ခဲ့တာပေါ့၊ သူ့လို မိတ်ဆွေစစ်မျိုးက ရှားလှပါတယ်" ဟု

အဖေက ကျွန်တော့်ကို ညင်သာစွာ ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

အိန္ဒိယတွင် နေရသော ကလေးတစ်ယောက်အနေဖြင့် ကျွန်တော်သည် သဘာဝအတိုင်းပင် ဟိန္ဒူစတန်နိဘာသာကို ကောင်းကောင်းပြောနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဟိန္ဒူလူမျိုးတစ်ယောက်လို စကားကို ပြောနိုင်သဖြင့် အိန္ဒိယတို့ကို ကျွန်တော့်ကို သဘောကျကြသည်။ ကလေးဘဝက တခြားမှတ်မိစရာများလည်း ရှိ၏ ။ အထူးသဖြင့် အနံ့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အိန္ဒိယဟင်းခတ် အမွှေးအကြိုင်များဖြစ်သော မဆလာနံ၊ ချင်းအနံ့တို့မှာ နှာခေါင်းတွင် စွဲနေခဲ့၏ ။ မုတ်သုံမိုး ရွာပြီးစအချိန် မြေသင်းနံ့နှင့် ရွက်ဖျင်တဲမှ အနံ့များကိုလည်း သတိရပါသည်။

ပထမကမ္ဘာစစ် မပြီးခင်၌ ကျွန်တော်တို့ကို ဩစတြေးလီးယား စစ်သင်္ဘော HMAS ဆစ်ဒနီဖြင့် ကာလကတ္တားရှိ ဟူဂလီမြစ်ထဲမှ ခေါ်သွားသည်ကို သတိရနေသည်။ ထိုအချိန်က ဂျာမန်စစ်သင်္ဘော အင်မ်ဒင်းက လိုက်လံတိုက်ခိုက်နေသဖြင့် ရှောင်တိမ်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ စစ်ကြီးပြီးသောအခါ ကာလကတ္တားတွင် နေထိုင်ခဲ့သည်ကိုလည်း သတိရနေသည်။ ကျွန်တော့်လက်ကို ကျွန်တော့်အဖေက ဆုပ်ကိုင်ထား၏ ။ လူထုကြီးကလည်း သောင်းသောင်းဖျူဖျူ ကြိုဆိုနေပါသည်။ သတင်းစာများကလည်း စစ်ကို အနိုင်တိုက်ခဲ့သည့်အကြောင်း စားလုံးမည်းကြီးများဖြင့် ဖော်ပြသည်။

စစ်ကြီးအပြီး၌ ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလန်သို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်အမေနှင့်အတူ သင်္ဘောဖြင့် ပြန်လာခြင်းဖြစ်သည်။ သင်္ဘောပေါ်တွင် စစ်သားများနှင့် ပြည့်ကျပ်နေ၏ ။ သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်တွင် ညအခါ လရောင်နှင့် ထွန်းတောက်နေသည်ကို မှတ်မိသည်။ စစ်သားများက ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် ဝိုင်းဖွဲ့၍ သီချင်းဆိုနေကြသည်။ စစ်သားများ၏ ကျယ်လောင်လှသော အသံများဖြင့် ဆိုနေသော သီချင်းများကိုလည်း မှတ်မိနေပါသည်။ သီချင်းမှာ "မင်းသာ ကမ္ဘာကြီးမှာ တစ်ယောက်တည်းသော မိန်းကလေး ဖြစ်ခဲ့ရင်" ဆိုသော သီချင်းနှင့် "ကမ္ဘာကြီးကို ပြောင်းလဲပစ်လိုက်ကြအောင်" ဆိုသော သီချင်းများ ဖြစ်လေသည်။

ကျွန်တော် အသက်ခုနစ်နှစ်သားတွင် ဝေါ်သင်းရှိ ကျောင်းသို့သွားရ၏ ။
ကျွန်တော့်ထက် နှစ်နှစ်ငယ်သော ညီမလေး ကက်သရင်းလည်း
ကျောင်းတက်လေသည်။ ကျောင်းတွင် ကျောင်းအိပ်ကျောင်းစား နေရသည်။
ထို့ကြောင့် အမေ့ကို တစ်ခါတစ်ရံမှသာ တွေ့ရပြီး၊ အဖေ့ကိုမူ တွေ့ရခဲပါသည်။
ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းပိတ်ရက် ရောက်သောအခါ မိသားစုတစ်စုနှင့်
အချိန်ကုန်ရလေသည်။ (ထိုမိသားစုတွင် ယောက်ျားလေးနှစ်ယောက်နှင့်
မိန်းကလေးနှစ်ယောက် ရှိပါသည်။) သူတို့၏ မိဘမှာ အရှေ့တောင်ပိုင်းမှ
တပ်မတော် ဗိုလ်မှူးကြီးတစ်ဦး ဖြစ်လေသည်။ ဘုရားကျောင်းတွင် ပွဲလုပ်စဉ်က
မြင်းလှည်းကို မောင်းသွားခဲ့ရသည်ကိုလည်း ကျွန်တော် သတိရနေပါသည်။
တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း စစ်သားများသည် ရေတပ်မတော်ထဲက သူတို့၏
ညီအစ်ကိုတော်များကို သတိရလွမ်းဆွတ်သည့် သီချင်းများ သီဆိုခဲ့သည်ကိုလည်း
မှတ်မိနေပါသည်။

ထာဝရဘုရားသခင်မှာ

ကယ်တင်ရန် စွမ်းအားရှိ

ပြင်းထန်တဲ့လှိုင်းကို

သင့်လက်က

တားဆီးနိုင်ပါဘိ။

ကျွန်ုပ်တို့၏ အော်သံများ

ကြားစမ်းပါစေ။

သင့်ကို

အော်ဟစ်တောင်းဆိုသံများ

ပင်လယ်၏ အန္တရာယ်မှ

ကယ်တင်ရန် တောင်းဆိုပါရစေ။

ကျွန်တော့်ညီမထက် ကျွန်တော်က အသက်ကြီးပြီး

ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ဝေလနယ် ရက်ဒနာရှိ ပရက်စတင်းကျောင်းအုပ်ကြီးထံသို့ သွားရောက်နေထိုင်ရန် ကျွန်တော်တို့ကို လွှတ်လိုက်သည်။ သူ့တွင် သားနှစ်ယောက် ရှိ၏ ။ ကျွန်တော့်ထက် အသက်အနည်းငယ် ကြီးပါသည်။

သမီးမိန်းကလေးနှစ်ယောက်လည်း ရှိပြီး ကျွန်တော့်ညီမထက် အနည်းငယ် ငယ်ရွယ်ပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးက စည်းကမ်းကြီးသည်။ သို့သော် ကြင်နာသနားတတ်ပါသည်။ နွေရာသီတစ်ခုလုံး ကျွန်တော်တို့ တင်းနစ်ကစားကြပါသည်။ ကျယ်ပြန့်လှသော ရက်တိုရီပန်းခြံထဲတွင် ကစားကြသည်။ ငါးမျှားကြသည်။ စက်ဘီးစီးကြသည်။ တောင်ပေါ်တက်၍ လည်း ပစ်ကန်စ် ထွက်ကြပါသည်။ ထိုအချိန်က နေထိုင်ခဲ့ပုံများကို ကျွန်တော် သတိရလွမ်းဆွတ်နေသည်။ မြင်ခဲ့ရသော မြင်ကွင်းကို "အမှတ်ရနေသော အပြာရောင်တောင်ကုန်းများ" ဟု ကျွန်တော်က နာမည်ပေးထားလေသည်။ တစ်နေ့ အိမ်ရှင်ကောင်လေးများသည် မှန်ချပ်များ မိုးထားသော အမိုးပေါ်တွင် မလျှောက်ရဲကြပါ။ ကျွန်တော်က အရဲစွန့်ပြီး လျှောက်ကြည့်ရာ မှန်အမိုးပေါ်မှ ကျွန်တော် ပြုတ်ကျသွားပါသည်။ ကျောင်းဖွင့်ရက်တွင် ကျွန်တော်တို့ ပြန်ပြီး ကျောင်းတက်ကြသည်။ နောက် အနှစ် (၂၀)အကြာတွင် ပရက်စတင်းတွင် ခေတ္တပြန်လာပြီး ဆံပင်ဝင်ညှပ်သည်။ ဆံပင်ညှပ်ရင်း ဆံသဆရာကို ဘုန်းတော်ကြီး ကူးလေအကြောင်း မေးကြည့်ပါသည်။ ဆံသဆရာက "ဆရာက ဒီမှာနေဖူးလို့လား၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးဆီမှနေတဲ့ နိုင်ငံခြားသားတစ်ယောက် သူ့ကိုယ်သူ သတ်သေသွားခဲ့တယ်" ဟု ဆိုသည်။

ကျွန်တော်တို့ မောင်နှမမှာ စရိုက်ချင်း မတူသော မိသားစုသုံးစုတွင် နေထိုင်ခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်တော်တို့ မိသားစုတစ်စု၊ တောင်ပင်လယ်ဘက်က စတူးဝပ်မိသားစုတစ်စု၊ ပရက်စတင်းက ကူးလေမိသားစုတစ်စုတို့နှင့် နေထိုင်ခဲ့ခြင်း

ဖြစ်ပါသည်။ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ခြောက်ယောက်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် အငယ်များ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကို မောင်နှမများမှာ တစ်နေရာစီ ခွဲနေရပါသည်။ ထိုသို့ နေရသည့်အတွက် မိဘများက စိတ်မကောင်းကြပါ။ ကျွန်တော်တို့အတွက်မူ ထိုသို့ အခြားတွင် သွားနေရသည့်အတွက် လွတ်လပ်သည်ဟု ခံစားရသည်။ ကျွန်တော့်မှာ နေရသည့်နေရာတွင် ပျော်ပါသည်။ ကက်သလင်းကမူ တခြားသွားနေရစဉ်တွင် အဖေ၊ အမေကို အမြဲလွမ်းဆွတ်နေတတ်၏ ။

အင်္ဂလိပ်လူငယ်မျိုးဆက် အတော်များများမှာ မိသားစု တကွဲတပြားစီ နေရသည့်အဖြစ် အတော်များများ ကြုံခဲ့ရသည်။ အနည်းနှင့် အများဆိုသလို ယခုလို တကွဲတပြားဖြစ်သည်ကို ကြုံကြရသည်။ ဆာကီ၏ ဇာတ်လမ်း၌ လည်း "သစ်ဖြင့်ကာထားသော အခန်းလေး" ဆိုသည်မှာလည်း ကလေးတို့၏ ဘဝကို ပြောပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုကလေးများမှာ ကြင်နာသနားမှု မရှိသော မွေးစားမိဘများ၏ ဆိုးဝါးသော ဆက်ဆံရေးကို ဖော်ပြထားသည်။ ကံဆိုးသော ထိုကဲ့သို့ ကလေးများလည်း ရှိပါသည်။ အင်္ဂလန်တွင် ကစ်ပလင်းကလေးဘဝ အစောပိုင်းက နေရသော အဖြစ်မှာလည်း ကြောက်ဖက်ဖွယ် ကောင်းလှပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ကျွန်တော့်ညီမလေးမှာ ထိုသို့အဖြစ်များနှင့် မကြုံရသည့်အတွက် ကံကောင်းသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ အင်္ဂလန်တွင် နေထိုင်သော ကျွန်တော်တို့ မိဘများ၏ အိမ်သည် "အဖေ၏ ဦးထုပ်ချိတ်ထားသောနေရာ" မျိုး ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ဟိုတယ်များတွင် နေကြသည်။ အိမ်ငှား၍ နေကြသည်။ တစ်ထပ်အိမ်သေးသေးများတွင် နေလေ့ရှိပါသည်။ ဘဝမှာ သဘာဝအတိုင်းပင် အမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲလေ့ရှိပါသည်။ အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော်သည် လူအများတက်သော အစိုးရကျောင်းတွင် တက်ရသည်။ နောက် ကျွန်တော်သည် ဘက်ရှိုင်းယားရှိ ဘရက်ဖီးကောလိပ်တွင် တက်ခဲ့ရသည်။ ထိုကောလိပ်တွင် ငါးနှစ်ကြာ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် တက်ရောက်သင်ကြားခဲ့ခြင်း

ဖြစ်သည်။ လူအများစုတက်သော အစိုးရကျောင်းတွင် သွားရသည်မှာ အလွန်ပင်ပန်းလှသည်။ မနက်ခင်းတိုင်း ရွာလေ့ရှိသည့် မိုးအေးအေးအောက်တွင် ကျောင်းတက်ရ၏ ။ မိုးရွာသည်ဖြစ်စေ၊ နှင်းကျသည်ဖြစ်စေ ကျောင်းသို့ အပြေးအလွှား သွားရပါသည်။ မကြာခဏ ဆိုသလို ကြိမ်လုံးနှင့် အရိုက်ခံရလေ့ ရှိသည်။ သို့သော် ကျွန်တော် စိတ်မပျက်ခဲ့ပါ။ ဘဝသည် ဤသို့ ရှိသည်ဟု ကျွန်တော် ယူဆသည်။ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ဆက်ဆံခံရသော ကာလများကိုလည်း ဖြတ်ကျော်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော်သည် လိမ္မာရေးခြား ရှိသလို၊ စာမေးပွဲများတွင်လည်း ကောင်းစွာ ဖြေဆိုနိုင်သော ကျောင်းသားကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အားကစားတွင်လည်း အညံ့ကြီး မဟုတ်ပေ။ မနက်အစောကြီးထပြီး ကျွန်တော် စာကျက်သည်။ ကျောင်းစာများ၊ လေ့ကျင့်ခန်းများကိုလည်း လိုလိုလားလား ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ကျက်မှတ်ပါသည်။ လက်တင်ဘာသာကိုလည်း သင်ကြားသည်။ လက်တင်စကားပြေကိုလည်း ကျွန်တော် ရေးနိုင်ပါသည်။ ဆီစာရို အရေးအသားအတိုင်း ရေးနိုင်ပါသည်။ ရောမအင်ပါယာကြီး၏ သမိုင်းကိုလည်း ကျက်မှတ်ပါသည်။ ကစ်သလင်း၏ အရေးအသားများကို ကျွန်တော် သတိရနေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ အနောက်မြောက် စစ်မျက်နှာရှိ ဗြိတိသျှအရာရှိတစ်ယောက်အကြောင်းကို ကျွန်တော် သတိရနေ၏ ။ ညတိုင်းလိုလို ဆရာတစ်ယောက် သင်လိုက်သော ကဗျာများကို ကျက်မှတ်၏ ။ ဂရိ သို့မဟုတ် လက်တင်ဘာသာ၏ လေးပိုဒ်စပ်ကဗျာကို ကျက်မှတ်ရလေသို၊ အင်္ဂလိပ်တို့၏ ရှစ်ပိုဒ်စပ်ကဗျာကိုလည်း ကျက်မှတ်၏ ။ ဆရာက ကျွန်တော်တို့ကို "ငါသင်တဲ့ ကဗျာတွေကို မင်းတို့ မှတ်မိအောင် ကျက်ကြ၊ အဲဒီ လို မှတ်မိသွားရင် တကယ်လို့ မင်းတို့ သဘောပျက်ပြီး လူမနေတဲ့ကျွန်းပေါ် ရောက်သွားရင်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ထောင်ကျပြီး တိုက်ခန်းတွဲထဲ ပိတ်ခံထားရရင်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် ငါ့ကဗျာတွေကို ကျက်ထားလို့ မင်းတို့ ငါ့ကို ကျေးဇူးတင်လိမ့်မယ်၊ မင်းတို့ဦးနှောက် စာကြည့်တိုက်ထဲမှာ ထည့်ထားပြီး မှတ်မိနေသေးတဲ့အတွက် ငါ့ကို ကျေးဇူးတင်လိမ့်မယ်" ဟု ပြောပါသည်။

ဘရက်ဖီးသည် အမိုးဖွင့် ဂရိက၊ဇာတ်ရုံ ဖြစ်သည်။ ထိုနေရာတွင် အလွန်ကြီးကျယ်သော သရုပ်ဆောင်ကျောင်း ရှိပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖို့ မင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့၊ သို့မဟုတ် စာရေးဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ဖို့ အိပ်မက်မက်ခဲ့သည်မှာ ကြာပါပြီ။ ဘရက်ဖီးက၊ဇာတ်ရုံကို ကြည့်ပြီး ကျွန်တော်၏ အိပ်မက်များ များသထက် များလာသည်။ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် သရုပ်ဆောင်မင်းသား ဖြစ်ရမလား၊ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ရမလား ဆိုသည်ကို တိတိကျကျ မခွဲခြားနိုင်သေးပါ။ သို့သော် အိန္ဒိယသို့ သွားရောက်အလုပ်လုပ်ရမည်ကိုကား ဘယ်တုန်းကမှ ကျွန်တော့်စိတ်ကူးထဲ မရှိခဲ့ပါ။ ကျောင်းတက်ဖို့ စကောလားရှစ်မရသည့်အတွက် ကျွန်တော် တော်တော်ပင် ပျော်သွားခဲ့သည်။ သို့သော် ကျွန်တော့်မိဘများက အောက်စ်ဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်သို့ ပို့လိုက်သည့်အတွက် ထရီနီတီကောလိပ်တွင် ကျွန်တော် ပညာစသင်ရပါတော့သည်။

ထရီနီတီကောလိပ်သည် ထိုအချိန်က အဆင့်နိမ့်သော ကောလိပ်ကျောင်းတစ်ကျောင်း ဖြစ်၏ ။ ခပ်ပေါ့ပေါ့၊ ခပ်ပျော်ပျော် နေတတ်သူများနှင့် ပြည့်နေသည်။ ထိုကောလိပ်ရှိ လူတိုင်းလိုလို အရက်သောက်ကြသည်။ အလွန်အကျွံကို သောက်နိုင်လေသည်။ ထိုအချိန်က ထိုကောလိပ်တွင် ကျွန်တော်သည် ပညာရှိမိတ်ဆွေ အများအပြားနှင့် တွေ့ခဲ့လေသည်။ အများစုမှာ ထရီနီတီကောလိပ်မှဖြစ်ကာ အချို့မှာ ဘာလီအောမှ ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်သည် စာတိုပေစများကိုလည်း ရေးနေသည်။ ကာတွန်းပုံများလည်း ဆွဲနေလေသည်။ ဆိုက်ဇစ်မဂ္ဂဇင်းသို့ ကျွန်တော်ဆွဲသော ကာတွန်းပုံများကိုလည်း ပို့ပေးသည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းမှာလည်း ဘွဲ့ကောင်းကောင်းရရမည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ ကျွန်တော့်အပေါင်းအသင်းများမှာလည်း ပညာတတ်များဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့ကျကြသည်။ ဘောလုံးကန်လျှင်လည်း အတူတူ ပျော်ပျော်ပါးပါး ကန်လေ့ရှိပါသည်။

ဒုတိယနှစ် နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက် မတိုင်ခင်တွင် အဖေက အိန္ဒိယသို့ အလည်လာရန် အကြံပြုလေသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော့်အမေမှာလည်း စိတ်ဆင်းရဲနေသည်ဟု အဖေက ကျွန်တော့်ကို စာရေး၏။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော့်အဖေသည် နောက်ထပ် မိန်းမတစ်ယောက်ကို မယားငယ်အဖြစ် ယူထားပါသည်။ အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ်မှ အမေ့ဆီ ရေးလိုက်သော စာထဲတွင် သားဖြစ်သူက "ကျွန်တော့်အခန်း ပြတင်းပေါက်တွေကို ဖွင့်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါမှာ ထရီနီတီကောလိပ်ရဲ့ ညစာစားတဲ့ ခန်းမကြီးကို တွေ့နေရတယ်" ဟု ရေးထားသည်။ အဖေကမူ ကျွန်တော်သည် ကျောင်းစာကို ကြိုးကြိုးစားစား ကျက်မှတ်နေသည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။

အိန္ဒိယသို့ သွားရသောခရီးမှာ ကျွန်တော့်အဖို့ မမေ့နိုင်စရာ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ပို့ဆက်ရုံ ဆိုင်မွန်အက်စတိုးဆိုင်ကြီးသို့ ဝင်ရောက်လည်ပတ်ခဲ့သည်။ သင်္ဘောခရီးဖြစ်၍ အချိန်အတော်ကြာ သင်္ဘောဖြင့်သွားရသည်။ အမျိုးသမီးများမှာ သင်္ဘောဦးပိုင်းတွင် သွားရောက်ပြီး နေပူစာလှူကြ၏။ ဘုံဘေဆိပ်ကမ်းသို့ သင်္ဘောကြီးဝင်လာသောအခါ၌ ကျောက်သားများဖြင့် ခမ်းခမ်းနားနား စိုက်ထူထားသော အိန္ဒိယတံခါးပေါက်ဆိုသော စာတန်းကြီးကို လှမ်းမြင်ရပါသည်။ ရှေးဟောင်းရနံ့များ၊ အသံများအားလုံးကို ကျွန်တော် ခံစားလိုက်ရသည်။ ထိုအာရုံများအားလုံးသည် ကျွန်တော်နှင့် ရင်းနှီးနေကျဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော့်အဖို့ စိတ်လှုပ်ရှားနေပါသည်။

ဘီဟာနဲ့ အော်ရစ်စတို့၏ နွေရာသီမြို့တော်ဖြစ်သော ရန်ချီတွင် ကစ်ပလင်၏ ဘဝမျိုးဖြင့် ကျွန်တော်သည် နှစ်လကြာ နေထိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဂျင်မခန်နာကလပ်တွင် မြင်းစီးသည်။ ရဲအဖွဲ့တီးပိုင်းဖြင့် ကလပ်ကပွဲများသို့ သွားပါသည်။ ဘုရင်ခံလော့ဒ်ဝယ်လင်ဒန်ကိုလည်း တွေ့ခဲ့ရသည်။ သူသည် အရပ်မြင့်မြင့်၊ ဝတ်ကောင်းစားလှများကို ဝတ်တတ်သူတစ်ယောက်၊

မုတ်ဆိတ်များကို သပ်သပ်ရပ်ရပ် ရိတ်ထားပြီး မီးခိုးရောင်ဦးထုပ်ကြီးကို ဆောင်းထားသည်။ ဘုရင်ခံတစ်ဦး၏ အခမ်းအနားဖြင့် လှည့်လည်ရာတွင် ကျွန်တော် တွေ့ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သူနှင့်အတူ ဘုရင်ခံကတော် လေဒီဝယ်လင်ဒန်လည်း ပါလာသည်။ မရန်းစေ့ရောင် ဝတ်စုံဖြင့် ဘုရင်ခံကတော်ကို တွေ့ရာ ကာလကတ္တားတွင် သူမသည် အချိန်မမှန်သော အမျိုးသမီးအဖြစ် နာမည်ကြီးနေပါသည်။

ကျွန်တော့်အဖေနှင့်အတူ အိန္ဒိယတွင် ခရီးသွားလာရင်း ဗြိတိသျှတို့ အိန္ဒိယကို သိမ်းပိုက်ခဲ့သော သမိုင်းကို လေ့လာကြည့်နေသည်။ ကျွန်တော်သည် ဝိတိုရိယခေတ်တွင် လူဖြစ်လာရသူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးတွင် အမည်းရောင် ဘန်ဂလိုလေးများ ပြန့်ကျဲနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘန်ဂလိုများကို အသေအချာ ဆေးသုတ်ထားပြီး အထဲ၌ မဟော်ဂနီ အိမ်ထောင်ပရိဘောဂများ ခင်းကျင်းထားပါသည်။ ဆည်များ၊ တူးမြောင်းများမှာလည်း ကြီးမားလှပြီး လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက တည်ဆောက်ထားပုံ ရပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖေနှင့်အတူ ကျွန်တော် မြစ်ထဲတွင် သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့၏ ။ ငရုတ်ကောင်းခွန်အမှုနှင့် ပတ်သက်၍ မြေရှင်နှစ်ဦးကို ကျွန်တော့်အဖေက စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ မြေနုကျွန်းများဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ကြောင်းများပြောင်းလဲမှုအပေါ် ပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် ပြဿနာဖြစ်တတ်သည်။ မြေနုကျွန်းဖြစ်သောကြောင့် မြစ်ကြောင်းပြောင်းလဲမှုကြောင့် ပိုင်ဆိုင်မှုလည်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ ကျွန်တော့်အဖေက ထိုအမှုကို စီရင်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော့်အဖေ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ဒေသဆိုင်ရာ မြေပိုင်ရှင်များနှင့် လယ်သမားများက သဘောကျကြသည်။ နောင်အခါ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ကျွန်တော့်ကို "အင်္ဂလိပ်တွေအားလုံးက မင်းအဖေလိုသာဆိုရင် ငါတို့အိန္ဒိယက ထွက်ရမှာ မဟုတ်ဘူး" ဟု ပြောကြသည်။ သူ့အမြင်ကို ကျွန်တော် သဘောကျပါသည်။ ကျွန်တော့်အဖေသည် သိမ်မွေ့နူးညံ့ပြီး လူတိုင်းက

ချစ်ခင်သောသူ ဖြစ်သည်။ အဖေက သူ ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိသည့် ကိစ္စများကို မျှမျှတတ ဆုံးဖြတ်သူ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ညနေ ကလပ်အတွင်းသို့ ဆံပင်နီကြင်ကြင်နှင့် ပြည်နယ်ဒုတိယပုလိပ်မင်းကြီး ရောက်ရှိလာသည်။ သူ့ကြည့်ရသည်မှာ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်လာပုံ ရပါသည်။ သူ့ကို လူတစ်ယောက်က "ဘာဖြစ်လာလို့လဲ" ဟု မေးလိုက်ရာ သူက "ကျုပ်တို့ပြည်နယ်ကိုတော့ ဒီထက် ပိုလုံခြုံအောင် လုပ်မှဖြစ်တော့မယ်" ဟု မကျေမနပ်နှင့် ပြန်ပြောလေသည်။

နောင်အခါ ကျွန်တော်က သူ့ကို "အိန္ဒိယမှာ အစိုးရအမှုထမ်းတစ်ယောက်အဖြစ် အလုပ်လုပ်မယ်ဆိုရင် ကောင်းပွဲမလား၊ ဘယ်လိုထင်ပါသလဲ" ဟု မေးရာ သူက "ကောင်းတာပေါ့၊ အေး... တစ်ခုတော့ ရှိတယ်၊ မင်းခေါင်းထဲမှာ ဘာကိုမှ လေးလေးနက်နက် မထားနဲ့ပေါ့၊ အဲဒါကတော့ မင်းလည်း လုပ်ကြည့်မှ သိမှာပေါ့ကွာ၊ အချိန်က မင်းကို သင်ပေးပါလိမ့်မယ်" ဟု ပြန်ဖြေပါသည်။

အိမ်ပြန်ရောက်သောအခါ ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော့်ကိုကြည့်ပြီး အလွန်သဘောကျနေပါသည်။ နေလောင်ထားသော အသားအရေ၊ မျက်လုံးတော်ကတောက်နှင့် သားကို သဘောကျနေပါသည်။ ထို့သို့ ခရီးသွားနေရခြင်းကြောင့် အသောက်အစား၊ အပျော်အပါး ကင်းသည့်အတွက် သဘောကျနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်အဖေက ကျွန်တော့်ကို လက်ကြောမတင်းသည့် လူပျင်းတစ်ယောက် မဖြစ်စေချင်ပါ။ အိမ်ရောက်သည့်အခါ ဘော်ဘွိုင်းမှ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ပို့လိုက်သော ကြေးနန်းတစ်စောင်ကို ရရှိခဲ့သည်။ (ယခုအခါ သူသည် လူအများ လေးစားကြည်ညိုခံရသော ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ယောက် ဖြစ်နေပေသည်။) သူ့နာမည်မှာ ဟန့် ဖြစ်၏ ။ သူက သီချင်းအရေးလည်း ကောင်းသည်။ ဂီတနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပါရမီရှိကာ သူ့ဘာသာသူ လေ့ကျင့်ပြီး စန္ဒရားတီးတတ်လာသည်။ စန္ဒရားအတီး ကောင်းသောကြောင့် ပါတီများက သူ့ကို ပင့်ဖိတ်လေ့ရှိသည်။ သူနှင့် ကျွန်တော်မှာ

ဖိလစ်စတိုင်းကလပ်တွင် အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် တီးမှုတ်သီဆိုလေ့ ရှိသည်။
ကြေးနန်းထဲတွင် သူက "ကိုလိုနီအရာရှိ စာမေးပွဲမှာ ကျတဲ့အတွက် စိတ်မကောင်း။
အစမ်းခန့်ကာလအတွက် ကြိုတင်ငွေ ပေါင် ၃၀၀ ကို ပြန်လျှောက်ရန်။ မရသေးခင်
ကိုယ့်အဆီကို ပေါင် ၂၀၀ ပို့ပေးရန်" ဟု ပါရှိသဖြင့် ကျွန်တော် ရယ်မောရပါသည်။
ကျွန်တော့်အဖေကမူ သူ့ကြေးနန်းကို သဘောကျပုံမရပါ။ ကျွန်တော်သည် အသက်
၃၀ ပတ်ဝန်းကျင်အရွယ်သို့ ရောက်လာခဲ့ပါသည်။ အလုပ်ရရန်ဆိုသည်မှာ
လွယ်ကူလှသည် မဟုတ်ပေ။ အိန္ဒိယသို့ သွားရန်မှာ အလုပ်ရ၊မရ
လျှောက်ထားသည့်နေရာ သင်ပုန်းကြီးကို ကြည့်ရသည်။ အလုပ်ကမူ ကျောင်းတွင်
သမိုင်းဘာသာ ဒုတိယအဆင့်ရသူ ဖြစ်ပါသည်။

"ဘာအလုပ် လုပ်မလဲ" ဟု အမေက ကျွန်တော့်ကို မေးလေ့ရှိ၏ ။
အမေက သူ့သားအတွက် ရည်မှန်းချက်ကြီးကြီး ထားသည်။ "သားက
သံတမန်တစ်ယောက် ဖြစ်ရမယ်" ဟု ပြောလေ့ရှိသည်။ ကျွန်တော်က
အမေ့စကားကို ကြားသည့်အခါ ရယ်မောမိသည်။ "သံတမန်ဖြစ်ဖို့ဆိုတာ
တော်မှဖြစ်မှာ အမေရ၊ ဥရောပဘာသာ နှစ်ခုလောက်လည်း ကျွမ်းကျင်ရမယ်၊
ဒါမှလည်း အဆင်ပြေမယ့် ဝင်ငွေလေးရမှာပေါ့" ဟု ပြန်ပြောခဲ့သည်။
ကိုလိုနီနယ်မြေများဆိုင်ရာ ဌာနတွင် ကျွန်တော် သွားရောက်လျှောက်ထားရာ
မေဂျာဖက်စ်က ကျွန်တော့်ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့၏ ။ ရှေ့မှမေးစရာရှိသည့်
အရည်အချင်း၊ မိဘ စသည်တို့ကို မေးပြီးသည့်နောက်၊ နောက်ဆုံးတွင် ကျွန်တော်
ဝါသနာပါသည့် အကြောင်းများကို မေးပါတော့သည်။

"ပန်းချီဆွဲတာနဲ့ စာရေးတာကို ကျွန်တော် ဝါသနာပါတယ်" ဟု
ပြောလိုက်ပါသည်။

ဖက်စ်က ကျွန်တော့်ကို စိတ်ပျက်လက်ပျက် ကြည့်ရင်း...
"စာရေးဝါသနာပါတယ်ဆိုရင်တော့ အစီရင်ခံစာတွေ ရေးတဲ့အခါ မင်း
အသုံးဝင်တာပေါ့ကွာ" ဟု သရော်တော်တော်ဖြင့် ပြောလိုက်သည်။

ကျွန်တော့်အဖြေကို သူက ကျေနပ်ပုံမရပါ။ နှာခေါင်းမှာ ရှုံလိုက်ပွလိုက် ဖြစ်သွား၏။ ကျွန်တော့်ကို ကိုနီနီဌာနတွင် သူက အလုပ်ရစေချင်ပုံ ရပါသည်။ ကျွန်တော်၏ ထိုခံစားချက်မှာ မှန်သည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။

အိန္ဒိယအစိုးရဝန်ထမ်း လုပ်ဖို့ဆိုသည်မှာ မန်ဒရင်ဘာသာလည်း တတ်ကျွမ်းဖို့ လိုပါသည်။ မန်ဒရင်ဘာသာမှာ တရုတ်တို့၏ အများဆုံး သမိုင်းဝင်ဘာသာရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ စာမေးပွဲကို အကြာဆုံးထိုင်၍ ဖြေရသော ဘာသာရပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်သည် အိန္ဒိယအစိုးရ ဝန်ထမ်းစာမေးပွဲဖြေခြင်းမှာ ပထမဆုံး ဖြစ်၏။ ကျွန်တော် ကျပါသည်။ နောက်တစ်ကြိမ်အတွက် ကျွန်တော် ကြိုးစား၍ ဖြေသည်။ ထိုစာမေးပွဲဖြေဖို့အတွက် လန်ဒန်တွင် အလွတ်ကျောင်းများတက်ရန် ကြိုးစားရ၏။ ကျူတိုရီယယ်များကိုလည်း ဖြေဆိုရ၏။ သံတမန်အမှုထမ်းတစ်ယောက် ဖြစ်ဖို့အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်ရသည်မှာ မလွယ်လှပါ။ မျိုးရိုးဇာတိလည်း ကောင်းမှ၊ ချမ်းလည်းချမ်းသာမှ ဆိုသည့်သဘော ဖြစ်နေသည်။ လူငယ်တစ်ယောက်ဆိုလျှင် သူ့အခန်းထဲ၌ ချင်ပန်ဇီမျောက်တစ်ကောင်ကို မွေးထားသည်။ ပန်းခြံထဲ လမ်းလျှောက်လျှင် ထိုမျောက်ကလေးကို ဆွဲ၍ လျှောက်လေ့ရှိပါသည်။ သူ စာကျက်နေတာမျိုး၊ စာမေးပွဲအောင်ဖို့ ကြိုးစားနေတာမျိုးကို ကျွန်တော် မတွေ့ခဲ့ဖူးပါ။ စာမေးပွဲ နောက်ဆုံးနေ့တွင် သူ လာ၍ ပင် မဖြေတော့ဟု ကျွန်တော် ထင်ပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့အားလုံးမှာ ကြိုးစားပမ်းစားဖြင့် စာမေးပွဲကို ဖြေကြသည်။ အောင်စာရင်းထွက်သောအခါ အောင်သောသူများမှာလည်း မနည်းလှပါ။ အောင်စာရင်းကို ဖော်ပြသော တိုင်းမ်သတင်းစာ၌ ကျွန်တော့်နာမည် ပါမလာပါပေ။ သို့သော် ထိပ်ဆုံးမှ အောင်မြင်သူ၏ စာရင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများက သတင်းစာတွင် ဖော်ပြလေ့ မရှိခြင်းကြောင့် ကျွန်တော် မျှော်လင့်ချက် ထားပါသည်။

ကျွန်တော်ကတော့ အေးအေးဆေးဆေးပင် နေခဲ့ပါသည်။

တခြားသူငယ်ချင်းများနှင့် အချိန်ကုန်လွန်ခဲ့ပြီး အိမ်ရောက်သည့်အခါ ကျွန်တော့်အမေက လက်ထဲတွင် စာတစ်စောင်ကိုင်ရင်း ကုလားထိုင်ပေါ်တွင် အိပ်ပျော်နေပါသည်။ ထိုစာမှာ ကျွန်တော့်စာမေးပွဲ မအောင်ဘဲ ကျသည့်အကြောင်းကြားစာ ဖြစ်သည်။ အဖေက ကျွန်တော့်ကိုခေါ်၍ "မင်းက ပထမဘာသာ ငါးခုမှာတော့ မင်း အမှတ်ကောင်းကောင်း ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အားလုံးကို ခြုံလိုက်တဲ့အခါ မင်းဟာ အဆင့် ၅၀ အထိ ကျသွားတယ်။ ဒါကြောင့် မင်းအနေနဲ့ အောက်စဖို့ဒ်မှာ ဆက်ပြီးသင်ယူရဦးမှာပေါ့" ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။ ကျွန်တော်က သိပ်ပြီး အလေးမထားပါ။ နောက်ထပ် အတွေ့အကြုံတစ်ခုအတွက် ကျောင်းတက်ရသည်ကို စိတ်လှုပ်ရှားရုံသာ ရှိပါသည်။ မိဘနှင့် အတူမနေခဲ့ရသည်မှာ ကြာမြင့်ခဲ့သောကြောင့် လန်ဒန်တွင် မိဘနှင့်နေရသည်ကို ကျွန်တော် သဘောကျနေပါသည်။ အရှေ့တိုင်းဘာသာကို သင်ကြားပေးသော ဖင်စပါရီဆက်ကပ်တွင် ကျွန်တော် သင်ကြားခဲ့၏ ။ ကမ်းဒရစ်ချ်မှ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ပီတာနိုက်နှင့် ကျွန်တော်သည် ထိုသင်တန်းကို အတူတက်ရောက် သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ အိန္ဒိယသမိုင်းကို ကျွန်တော်တို့ သင်ရသည်။ အိန္ဒိယတပ်မတော်မှ အရာရှိဟောင်း၊ ဝေလနယ်သား အရာရှိဟောင်းက ကျွန်တော်တို့ကို သင်ကြားပေး၏ ။ အပူအပင်မရှိသော ကျွန်တော်တို့ကို ကြည့်ပြီး သူက ခေါင်းတရမ်းရမ်း ဖြစ်နေသည်။ နောက် ကျွန်တော်တို့နှင့် သူက စနုကာထိုးလေ့ ရှိပါသည်။

မြန်မာဘာသာကို ဒေါက်တာစတူးဝပ် ဆိုသူထံမှ ကျွန်တော် သင်ကြားခဲ့သည်။ သူက အိန္ဒိယဆိုင်ရာ အရပ်သား အမှုထမ်းတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာကို တတ်ကျွမ်းသူ ပထမဆုံး အိန္ဒိယအမှုထမ်းတစ်ယောက် ဖြစ်ပါသည်။ အရပ်ပုပု၊ ဝဝ၊ နေလောင်ထားသော အသားအရေနှင့် အသက် ၆၀ အရွယ် စကော့လူမျိုးတစ်ယောက် ဖြစ်၏ ။ သူ၏ ဇနီးမှာ မြန်မာတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ မြန်မာဘာသာကို ကောင်းကောင်းလေ့လာခဲ့သော

ပညာတတ်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်လေသည်။ သူက ဂျိန်းအော်စတင်ကိုလည်း သဘောကျသည်။ မြန်မာဘာသာကို ကောင်းကောင်း လေ့လာခဲ့သူတစ်ယောက် ဖြစ်၍ မြန်မာအဘိဓာန်ကို ကောင်းကောင်း နားလည် သဘောပေါက်သူလည်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ကို မြန်မာလိုပြောသည့်အခါ၌ သူ့ပါးစပ်တွင် ခဲတံတစ်ချောင်းကို အမြဲလိုလို ကိုက်ထားလေ့ရှိသည်။ သူက မြန်မာလူမျိုးများသည် ဆေးပေါ့လိပ်ကို အမြဲလိုလို ကိုက်ထားလေ့ရှိကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ သွားလျှင် မြန်မာဘာသာကို တတ်ထားဖို့လိုကြောင်း အမြဲလိုလို ပြောလေ့ရှိသည်။

ထိုသင်တန်းတွင် ကျွန်တော်တို့ ဖြေရသည့် ဘာသာရပ်တစ်ခုမှာ မြင်းစီးခြင်း ဖြစ်သည်။ တပ်မတော်မြင်းစီးသင်တန်းကျောင်းတွင် သွားရောက်မြင်းစီးသင်ရသည်။ ထိုသင်တန်းကျောင်းမှ ဗိုလ်ကြီးမှာ ဘဝင်ခပ်မြင့်မြင့်ဖြင့် မြင်းတပ်ဗိုလ်ကြီး ဖြစ်၏ ။ ပထမဆုံး သင်ရသည်မှာ ကုန်းနှီးမပါသောမြင်းမှာ တက်စီးရခြင်း ဖြစ်သည်။ မြင်းများမှာလည်း လိမ္မာလှပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အဖို့ စိတ်လှုပ်ရှားရသော လေ့ကျင့်ခန်း ဖြစ်လေသည်။ အရာရှိက အမှားရှိလျှင် နားရွက်ကို ဆွဲလိမ်လေ့ရှိသည်။ လက်နှစ်ဖက်ကို ရင်ဘတ်ပေါ်တင်ပြီး မလှုပ်ရသဖြင့် ခူးနှစ်ဖြင့် မြင်းကိုယ်ကို ထိန်းညှပ်ပြီး အောက်မကျအောင် ထိန်းရပါသည်။ မြင်းပေါ်မှ လိမ့်ကျလျှင် အမှတ်ဘယ်လောက်များ လျော့ခံရမလဲဟု ကျွန်တော်က စူးစမ်းလေသည်။ အမိန့်အတိုင်း မလုပ်ဘဲ မြင်းဇက်ကြိုးကိုကိုင်ရင် ကောင်းမလား။ ဒါမှမဟုတ် ရင်ဘတ်ပေါ် လက်နှစ်ဖက်တင်၍ ခိုင်းသည့်အတိုင်း လုပ်ရမလားဟု တွေးနေမိသည်။ နောက်ဆုံး လက်နှစ်ဖက်ကို ရင်ဘတ်ပေါ်တင်ပြီး စီးရလေသည်။ ထိုလေ့ကျင့်ခန်းအတွက် ကျွန်တော်ရသော အမှတ်မှာ နည်းပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် သင်တန်းပြီးသွားသောအခါ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်သည် မြန်မာပြည်တွင် အမှုထမ်းဖို့ အစမ်းခန့် ခံရလေသည်။ ထိုအချိန်က မြန်မာပြည်မှာ

အိန္ဒိယအင်ပါယာကြီး၏ ပြည်နယ်တစ်ခုသာ ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယဘုရင်ခံ၏ လက်အောက်တွင် ရှိသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ သွားရမည့် နောက်တစ်ယောက်မှာ ဒူဂဲလ်မက်ကော်လန် ဖြစ်လေသည်။ သူသည် အိုင်စီအက်စ် မဟာမင်းကြီးတစ်ယောက်၏ သား ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာပြည်မှ အငြိမ်းစားယူထားသော မဟာမင်းကြီး ဖြစ်၏ ။ သူ့အဖေနဲ့အတူ မြန်မာပြည်တွင် ငယ်စဉ်က အတူနေထိုင်ခဲ့ရသောကြောင့် မြန်မာပြည်ကို ရွေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း မြန်မာပြည်ကို ပထမဆုံး ရွေးချယ်စာရင်းတွင် ထည့်ရသည်မှာ ကျွန်တော့်အဖေမှာလည်း မြန်မာပြည်တွင် ကြာမြင့်စွာ နေခဲ့ရသောကြောင့် ကျွန်တော့်အဖို့ စိတ်ကူးယဉ်စရာအဖြစ် သဘောကျနေသောကြောင့် ရွေးချယ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ရွေးချယ်ရာတွင် တန်းစီစာရင်းအရ ကျွန်တော်သည် အောက်တွင် ရှိပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်သည် ရွေးချယ်စာရင်းအရ မြန်မာပြည်တွင် တာဝန်ကျပါသည်။ မြန်မာပြည်သည် အလွန်ဝေးကွာပြီး ခေတ်နောက်ကျသော ပြည်နယ်ဖြစ်သည်။ စင်ဒရဲလားပြည်နယ်ဟုပင် ခေါ်ကြသည်။ ထိုအချိန်က မြန်မာပြည်ကို ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းကြောင့် ကျွန်တော့်အဖို့ နောင်တရခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

တခြားအပေါင်းအသင်းများကဲ့သို့ပင် ကျွန်တော်သည် ထိုတိုင်းပြည်နှင့် ပြည်သူပြည်သားများကို သဘောကျ နှစ်ခြိုက်ပါသည်။ အိန္ဒိယနှင့်မတူသော တိုင်းပြည်တစ်ခု ဖြစ်၏ ။ အိန္ဒိယဘုရင်ခံချုပ်၏ လက်အောက်တွင် နှစ်ပေါင်းကြာအောင် ရှိနေသော်လည်း ၁၉၃၇ ခုနှစ်၌ အိန္ဒိယအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ခွဲသွားခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်ရှိ အိန္ဒိယအရပ်သား အုပ်ချုပ်ရေးသမားများကို အိန္ဒိယသို့ ပြန်ခွင့်ပြုပါသည်။ အိန္ဒိယသို့ မပြန်ချင်လျှင်လည်း မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် နေခွင့်ပြုပါသည်။ ကျွန်တော်တို့အဖို့ ထိုရွေးချယ်မှုတွင် အနှောင့်အယှက် မဖြစ်ပါ။ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင် မြန်မာဟု သဘောထား၍ မြန်မာပြည်တွင် နေခဲ့ပါသည်။

အစမ်းခန့် အိုင်စီအက်စ်အရာရှိများအနက် သုံးယောက်မှာ
အောက်စဖို့ဒ်တက္ကသိုလ် အရှေ့တိုင်းဘာသာသင်တန်းကျောင်းမှ ထွက်သူများ
ဖြစ်သည်။ ထိုသုံးယောက်စလုံးသည် အသက် (၃၀) အရွယ်မှာပင်
ငယ်ငယ်ရွယ်ရယ်နှင့် သေဆုံးကုန်ကြလေသည်။

ဝီတာနိုက်မှာ ၁၉၄၃ ခုနှစ်က ဘာလူချီစတန်တွင် တိုက်ဖွိုက်ခေါ်
အူရောင်ငန်းဖျားရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါသည်။ ဆက်ဒရပ်ကီးယားမှာ ၁၉၄၄
ခုနှစ်က ဘင်ဂေါပြည်နယ်တွင် လေယာဉ်ပျက်ကျ၍ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။
ဒူဂဲလ်မက်ကောလန်မှာမူ ၁၉၄၂ ခုနှစ်က မြန်မာပြည်ကို ဂျပန်များ
သိမ်းပိုက်သည့်အချိန်တွင် စိတ်ဓာတ်ကျပြီး မိမိကိုယ်မိမိ သတ်သေခဲ့ပါသည်။

မြန်မာပြည်သို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ ငါဟာ ဘယ်လိုလူမျိုးလဲဟု
မိမိကိုယ်မိမိ ဆန်းစစ်၍ မိမိအကြောင်း အတိုချုပ်ရေးဖို့ ကျွန်တော် စဉ်းစားမိသည်။
ကျွန်တော်သည် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဘွင်းဘွင်းနေတတ်သူလား။ ပျော်ပျော်ပါးပါး
နေတတ်သော အပျော်သမားလား။ လက်တွေ့ကျကျ နေတတ်သော
လက်တွေ့သမားလား သို့မဟုတ် ပေါ့ပေါ့တန်တန် နေတတ်သူလားဟု မိမိကိုယ်မိမိ
ဆန်းစစ်ကြည့်ပါသည်။ သို့သော် အမှုထမ်းရင်း အတွေ့အကြုံ ရလာသည့်အတွက်
ကျွန်တော့်အဖို့ အတည်တကျ ဖြစ်လာပါသည်။ အခြေတည်ဖို့လည်း
လွယ်ကူလာပါသည်။ ဗြိတိသျှ အင်ပါယာကြီးက ကျွန်တော့်တို့ကို
ခွင့်ပြုထားသည့်အတွက် ဗြိတိသျှအင်ပါယာကြီး၏ မြေပုံတွင်
ပန်းရောင်ခြယ်နိုင်သည့်အတွက်လည်း ဂုဏ်ယူမိပါသည်။ အိန္ဒိယကို
ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ထားသည့်အတွက် အကျိုးကျေးဇူး အများကြီးရှိသည်ဟု ကျွန်တော်
ယူဆသည်။ ကျွန်တော့်အဖေနှင့် အမေသည် အလုပ်ကို ပင်ပင်ပန်းပန်း
လုပ်ကြသည်။ မကြာခဏလည်း သူတို့ ကတောက်တဆ ဖြစ်တတ်ကြသည်။
(အစောပိုင်းက မြန်မာပြည်တွင် သူတို့နေထိုင်ရသော ကာလ၌ လျှပ်စစ်ပန်ကာလည်း
မရှိ၊ လျှပ်စစ်ရေခဲသေတ္တာလည်း မရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်။)

အိန္ဒိယသို့ သူတို့ပြောင်းရွှေ့သွားသောအခါ၌ အခြေအနေ
ကောင်းမွန်သွားပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ခွဲရေးအကြောင်းကို
ပြောဆိုကြပြီးနောက် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာပြည်သို့ ခွဲထွက်သွားပြီးနောက်
ကျွန်တော့်အမေမှာ ရှားရှားပါးပါး မျက်ရည်ကျခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနှင့်
မြန်မာပြည်ခွဲလိုက်သည့်အတွက် ကျွန်တော့်အဖေက သစ္စာဖောက်မှုကြီးတစ်ခုဟု
ခံစားနေရသည်။ မြန်မာပြည်ကို အိန္ဒိယလက်အောက်တွင် ထားရှိသည်ကို အဖေက
ကျေနပ်ပုံရပါသည်။ အဖေသည် အသင့်အတင့် လစာဖြင့် အငြိမ်းစားရသွားသည်။
ထိုအငြိမ်းစားလစာလေးဖြင့် မိသားစုရပ်တည်ရေးမှာ ခက်ခဲလှပါသည်။
နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာသောအခါ အဖေက ကျွန်တော်နှင့် သံတမန်အကြောင်းကို
ဆွေးနွေး၏ ။ "ဒီတိုင်းပြည်အကြောင်းကို ငါစတွေ့ရတဲ့ အခြေအနေကို ကြည့်ပြီး
မင်းကို အဲဒီ ကနေ ပြန်ပြောင်းဖို့ ငါ စဉ်းစားတယ်။ အဲဒီ တုန်းက ဒီပြည်ဟု
ညစ်ပတ်ပြီး ခြောက်သွေ့လှတယ်လို့ ငါက ထင်ခဲ့တယ်။ အခုတော့
စိုက်ပျိုးခင်းတွေက စိမ်းလန်းပြီး မျက်စိတစ်ဆုံး လယ်ကွင်းတွေ ဖြစ်နေတယ်။
ဘယ်သူမဆို အလုပ်မရှားတဲ့ နေရာပဲ။ သူ့လုပ်အားအတွက် သူဟာ လက်တွေ့ကျကျ
ခံစားရတဲ့နေရာပဲ" ဟု အဖေက ပြောပါသည်။

အရင်းရှင်စနစ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး မှတ်စိ၏ သုံးသပ်ချက်ကို
ကျွန်တော့်အနေဖြင့် အငြင်းပွားစရာ အကြောင်းမရှိပါ။ မှတ်စိက ကမ္ဘာ့သမိုင်းသည်
အလွန်ကျယ်ပြန့်၏ ။ ကမ္ဘာ့သမိုင်းဆိုသည်မှာ အင်အားကောင်းသော
မျိုးနွယ်စုများ၏ သမိုင်းဖြစ်ပြီး၊ အင်အားနည်းသော မျိုးနွယ်စုများကို သိမ်းပိုက်ပြီး
တချို့ကို မောင်းနှင်ထုတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအချင်းချင်း ဖြစ်ပွားသော
စစ်ပွဲများတွင် အနိုင်ရသော နိုင်ငံများက မိမိတို့အား ရှုံးသွားသောနိုင်ငံများကို
ဆုလာဘ်အဖြစ် သိမ်းပိုက်လိုက်သည်ဆိုသည်ကို ကျွန်တော် လက်ခံပါသည်။
ကျွန်တော်တို့ အနိုင်ရခဲ့သော အိန္ဒိယသည် ယခင်က မဂိုတို့အနိုင်ရထားသော ဒေသ
ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အင်ဂဘာနှင့် အော်ရန်ဇက်တို့၏ သလွန်ပေါ်တွင် ယခု ဘုရင်ခံက

ထိုင်နေခဲ့ပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အိန္ဒိယနှင့် ဗြိတိသျှ၏ ကိုလိုနီအဖြစ် သိမ်းပိုက်ခံထားရသည်။ သမိုင်းတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်တို့၏ ကိုလိုနီဘဝအဖြစ် တည်ရှိခဲ့သည်။ သမိုင်းကြောင်း မည်သို့ရှိသည်ပင် ဖြစ်စေ လောလောဆယ်ကာလတွင် အင်္ဂလိပ်တို့က အိန္ဒိယ၏ တာဝန်ရှိသူများ ဖြစ်နေပေသည်။ အိန္ဒိယလူမျိုးများကို ကျွန်တော်တို့၏ ခေ. ကျင့်သင်တန်းပေးမှု မရှိဘဲ ခေတ်မီနိုင်ငံတော်အဖြစ် တည်ဆောက်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ ကျွန်တော်သည် အလုပ်သင်ကာလ အိန္ဒိယအစိုးရ ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအနေဖြင့် ဗြိတိသျှဝါဒများကို အိန္ဒိယတွင် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ တာဝန်ရှိပါသည်။ ကျွန်တော့်အနေဖြင့် အိန္ဒိယ၌ အပြည့်အဝ လုပ်ဆောင်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မမျှော်လင့်ပါ။ ထို့ပြင် ကျွန်တော့်လိုပဲ အိန္ဒိယအစိုးရဝန်ထမ်း ဖြစ်လာသော လူငယ်လေးများမှာလည်း အပြည့်အဝ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်လိမ့်မည်ဟု မထင်ပါ။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ်က ဖြစ်ပွားခဲ့သော စကြာဂဟ (အဟိံသခေါ် အကြမ်းမဖက်ရေးတိုက်ပွဲ) တိုက်ပွဲအစပိုင်းအနေဖြင့် ဂန္တီ၏ သမိုင်းဝင် ဆားတိုက်ပွဲချီတက်မှုက ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ရေးကို စိန်ခေါ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတိုက်ပွဲမှာ ကျွန်တော် ပထမအိုင်စီအက်စ်စာမေးပွဲ မဖြေခင်က ဖြစ်သည်။ ထိုအဖြစ်အပျက်များကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ မျက်ကွယ်ပြုမထားကြပါ။

၁၉၄၇ ခုနှစ်က ကင်းစလေးမာတင်၏ ငြင်းဆိုချက်တစ်ခုကို ကျွန်တော် သတိရနေမိသည်။ ကျွန်တော်က နယူးစတိတ်မန်းသတင်းစာတွင် ပါသော သူ့ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဝေဖန်ခဲ့ဖူးသည်။ သူက အိန္ဒိယတွင်ရှိသော ဗြိတိသျှအရာရှိများအနေဖြင့် အိန္ဒိယရှိ အင်္ဂလိပ်တို့၏ ကိုလိုနီအာဏာကို အတတ်နိုင်ဆုံး ထိန်းသိမ်းထားသင့်သည်ဟု ရေးသည်။ သူသည် နိုင်ငံရေးအရ ရှေးရိုးစွဲတစ်ဦး ဖြစ်သလို၊ ဖောက်ပြန်ရေးသမားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှုကို အဟန့်အတား ကဖျက်ယဖျက် လုပ်လိုသူလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုအယူအဆမျိုးကို ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်မျိုးဆက်တွင်

ဆန့်ကျင်ပါသည်။ ဂေါလန်စ် Gollancz လက်ဝဲစာအုပ်ကလပ်မှ ထုတ်ဝေသော အတွဲလိုက်စာအုပ်များတွင် ထိုအကြောင်းအရာများ ပါဝင်လေသည်။ ထိုစာအုပ်ကလပ်သည် လေဘာပါတီကို လိုလားသူ အများအပြား ပါဝင်လေသည်။ ကိုလိုနီနိုင်ငံများမှ လွတ်လပ်ရေးအတွက် တောင်းဆိုတိုက်ပွဲဝင်နေသော ပြည်သူများ၏ လွတ်လပ်မှုကို ကျွန်တော်တို့က နားလည်သဘောပေါက်ပြီး လုပ်ဆောင်နိုင်သည်များကို ကူညီပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် လွတ်လပ်ရေးကို လုံးဝ ဆန့်ကျင်မှု မရှိခဲ့ပါ။ ကင်းစလေးမာတင်မှာမူ ဤလွတ်လပ်ရေးတောင်းဆိုခွင့်နှင့် ပတ်သက်ပြီး သဘောပေါက်ပုံ မရပေ။

ကျွန်တော် ဗမာပြည်သို့ ပထမဆုံးရောက်သည့် ကာလတွင် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်နေရာရောက်နေသည်၊ ဘာတွေ ဖြစ်နေသည်ကို ကျွန်တော့်ခေါင်းထဲ စိုးရိမ်ပူပန်မှု ရှိမနေပါ။ မိမိအလုပ်ကို မိမိကောင်းအောင် လုပ်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်နေသည်။ အသိမ်းပိုက်ခံ ကိုလိုနီပြည်သူများကိုသာ အုပ်ချုပ်ဖို့ ရှိနေပါသည်။ မှားသည်ဖြစ်စေ၊ မှန်သည်ဖြစ်စေ ကျွန်တော်သည် ဗမာပြည်၌ နှစ်အတော်ကြာကြာ နေထိုင်ခဲ့ရပါသည်။ ဗမာပြည်တွင် နေခဲ့ရသည့်အတွက်လည်း ဝမ်းသာကြည်နူးမိပါသည်။ စိတ်ဓာတ်ကျခြင်းလည်း မရှိခဲ့ပါ။ ယခုစာအုပ်ကို ရေးသည့်အခါ၌ ကျွန်တော် ပေါ့ပေါ့ပါးပါးနှင့် ရေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၁ ခုနှစ်ကာလတွင် တိုင်းပြည်အထက်ပိုင်း၌ ကျွန်တော့်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ နေ့စဉ် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ (ဗမာပြည်၏ သမိုင်းကို စိတ်ဝင်စားသူများအနေဖြင့် "အက်ဖက်အက်စ်ဗီဒွန်နီဆန်ဒ၏ ဗမာ" F.S.V Donnison's Burma ဆိုသော စာအုပ်သည် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ထိုစာအုပ်ကို ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် အားနက်စ်ဘန်းက ပြန်လည်းထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်သည် ဗမာပြည်၏ အစောပိုင်း အချိန်များအကြောင်းကို ရေးသားခဲ့ပြီး ယခုကာလအထိ အကျုံးဝင်ပတ်သက်နေသော အကြောင်းများ ရှိပါသည်။)

ဗမာပြည်သို့ ကျွန်တော် မထွက်ခွာခင် အချိန်တွင် ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော့်ကို စိုးရိမ်စိတ်ဖြင့် ကြည့်နေသည်။ နောက် "သားကို အထူးအကြံပေးလိုက်ချင်တာကတော့ အရှေ့နိုင်ငံများမှာ နေထိုင်ပုံ၊ နေထိုင်နည်းပါပဲ၊ အရက်သောက်တဲ့ကိစ္စ၊ ငွေချေးတဲ့သူတွေနဲ့ မပတ်သက်ဖို့၊ ဒေသခံမိန်းမတွေနဲ့ မရှုပ်ဖို့ပါပဲ။ အစားအသောက်အတွက် ငွေကို ဘယ်တော့မှ မချွေတာနဲ့နော်" ဟု ချစ်လှစွာသော ကျွန်တော့်အမေက ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။ "သားအနေနဲ့ အဲဒီ တိုင်းပြည်မှာ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် အသီးအရွက်တွေ အများကြီးရှိတယ်။ ကောင်းလည်း အလွန်ကောင်းတယ်၊ ဒါပေမယ့် စားတဲ့အခါမှာ အသီးအရွက်တွေကို သေချာဆေးကြောပြီးမှ စားပါ" ဟု အမေက မှာလိုက်ပါသည်။
